

"DIDŽIOJI BENDRUOMENĖ"

PASIBAIGUSI 89-TOJO KONGRESO SESIJA ATIDARĖ DURIS VALSTYBĖS IŽDO IŠTEKLIAMS TEN, KUR IKI ŠIOL JIE DAR NEBUVO NAUDOJAMI. — KARTU TAI PADIDINA FEDERALINĖS VALDŽIOS ĮTAKĄ TOKIOSE SRITYSE, KUR JOS IKI ŠIOL NEBUVO JAUČIAM. — TAI ATNEŠA NAUDOS IR SUKELIA NAUJŲ PAVOJŲ.

Vytautas Meškauskas

Pereitą savaitę pasibaigusi 89-tojo kongreso ilgai nusitęsusi sesija sukėlė įvairiausių komentarų pradedant su paties prezidento Johnsono pagyrimu, kad tai buvęs "the fabulous 89th" ir baigiant palyginti nelabai garsia konservatyvių sluoksnių kritika, kad sesija pasibaigusi beprasmišku valstybės lėšų išdaliniu.

Kad geriau supratus apie ką eina reikalas, reikia atsiminti, kad JAV ūkis per paskutinius kelis metus be pertraukos pergyvena smarkų plėtimosi laikotarpį. Pagal Business Week, laukama to paties bent iki 1980 metų ir tai pagraižinta sparta. Plečiantis ūkio ekspansijai, auga ir federalinės valdžios lėšos, imamos proporcingai nuo atskirų asmenų ir įmonių pajamų. Skaičiuojama, kad kiekvienais metais federalinis išdas gauna apie 2 milijonus dolerių pajamų daugiau negu praėjusiais metais. Ką daryti su tuo prieaugliu?

Senoviškai galvojant, reikėtų sumažinti mokesčius ir padengti valstybės skolas! Tačiau tokia "klasiška" pažiūra šiais laikais jau nebegalioja. Toldos priemonės galiuotis priversti prie ūkinės sumažėjimo, o tai savo keliu išauktų depresiją. Savo gaunamus pinigų federalinė valdžia turinti išleisti apyvartos padidimui, bet ne jos sumažinimui.

Kokia iš viso yra federalinės ir bet kokios kitos valdžios paskirtis? Prezidentas Eisenhoweris mėgsta cituoti prezidento Lincoln'o apibūtinimą: "Valdžios teisėtis tikslas yra padaryti žmonių bendruomenę, tai, kas reikia padaryti, bet ko jie patys iš viso, ar bent gerai, padaryti negali --

savo atskirų ir individualių galimybių rėmuose. Bet tuos reikalus, kuriuos žmonės gali patys survarkyti individualiai, valdžia neturėtų kištis".

Tą patį Lincoln'o posakį gali cituoti ir prezidentai Rooseveltas, Trumanas, Kennedy ir Johnsonas kaip savo principą. Skirtumas tarp jų ir Eisenhowerio bus ne tiek principinis, kiek išsiaiškinime, ką valdžia jau turi daryti ir ką dar ne. Čia dar reikia atsiminti, kad JAV yra federacija, kurios kiekviena iš 50 valstijų turi tam tikrų teisių ir išteklių saviems reikalams. Kartais atrodo, kad tos valstijos jau yra atgavusios savo prasmę. Modernių susisiekimo ir ryšių priemonių pagalba visa teritorija gali būti lengvai tvarkoma iš vieno centro, mūsų atveju iš Washingtono. Panašiai, kaip Sovietų Sąjunga iš Maskvos. Tokia centralizacija turi savo gerų pusių, tačiau kartu savo piliečius paverčia robotais. Ligšiolinė praktika parodė, kad daugiau pasiekama palikus daugiau iniciatyvos ir teisių paskiriems žmonėms ir jų vietinėm savivaldom. Dėl tos priežasties JAV federalinės valdžios kompetencija buvo palyginti nelabai didelė, jos svarbiausi rūpesčiai buvo užsienio politika ir krašto saugumas, tačiau laikui bėgant, gyvenimo sąlygom keičiantis, ir ypač abiejų pasaulinių karų įtakoje, federalinės valdžios galia ir apetitas labai išaugo. Iš kitos pusės gyventojų greitai augimas, jų nuolatinis kėlimas s ir amžiaus vidurkio prailginimas iškėlė naujų problemų, kurių atskiros valstijos išspręsti negali. Tai reikalavo federacijos intervencijos. Ir ginčasėjo

ir eina ne tiek dėl jos reikalingumo, kiek jos būdo: ar pagalbą reikia suteikti tam tikrai valstijai, paliekant jos tvarkymą ir su-naudojimą jos valdžios kompetencijai ar visą reikalą tvarkyti pačiai federacinei valdžiai nuo pradžios iki galo?

Negrų sąjūdis davė preteksto federalinei valdžiai įsikišti į atskirų valstijų kompetenciją balsavimo priežiūros srityje. 89-tas Kongresas rugpjūčio mėn. priėmė įstatymą, įgalinantį Teisingumo Departamentą pravesti turinčių teisę balsuoti asmenų registraciją. Tačiau negrai skundžiasi ne tik dėl formalės segregacijos pietinėse valstybėse, bet ir dėl 'de facto' segregacijos didžiojoje šiaurinėse miestuose.

Toji segregacija išplaukė ne iš kokių rasinių prietarų, bet fakto, kad masinis negrų lygis yra žemesnis. Vienintelė sėkminga priemonė prieš tos rūšies segregaciją yra negrų kultūrinio lygio pakėlimas -- geresnis švietimas, o kartu ir pastangos pakelti jų pragyvenimo lygį. Platesniu mastu tai gali padaryti tik federalinė valdžia. Už tat 89-tas kongresas priėmė eilę įstatymų, kuriais siekiama padėti mažiau pasiturinčių šeimų vaikų švietimui -- tam tikslui numatyta išleisti 1,3 bil. dolerių, 2,3 bilijonais dolerių bus paremti aukštesnių mokyklų mokiniai, teikiant paskolas jų švietimui ir pan. Pagaliau 7,8 bilijonai dolerių skirta namų statybai ir miestų atnaujinimo finansavimui. Tam reikalui įsteigta ir atskiras departamentas -- ministerija. Didelės sumos paskirtos ir kitoms priemonėm, reikalingom pragyvenimo lygiui pakelti.

Kartu kongresas priėmė ir vadinamą "Medicare" įstatymą, kuriuo numatomas nemokamas gydymas pasiekusiems 65 m. amžiaus ir padidintos Social Security pensijos. Išlaidos tiems reikalams turėtų būti padengtos specialiais mokesčiais, kurie bus gerokai pakelti. Taip kad faktiškai dabar juos pradėjęs mokėti 18 metų jaunuolis iki sulauks 65 metų jau bus sumokėjęs daug daugiau, negu gali tikėtis kada nors pensiją (ir sirgimui atgauti atgal! Tačiau tuo būdu padedama jau dabar sulaukusiems 65 m., kurie savo įnašu prisidėti neturėjo progos, o tie sudaro didoką balsuotojų skaičių!

Tomis priemonėmis prezidentas Johnsonas tikisi sukurti savo vadinamą "Didžiąją Bendruomenę". Sąvoka, tarp kitko, labai neaiški, bet gerai skambanti ir labai elastiška. Už jo pasiūlytas įstatymines priemones daugeliu atvejų balsavo ir respublikonai. Kai kurios jų be jų talkos nebūtų praėjusios. Tai rodo, kad jos buvo reikalingos ir neišvengiamos. Europiečių akimis žiūrint, valdžios (federalinės ir lokalinių) įsikišimas į atskirų gyven-

Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti garbės pirmininkas prel. J. Balkūnas, VLIK'o pirm. V. Sidzikauskas ir konsulas A. Simutis pasitarime, svarstant Lapkričio 13 manifestacijos reikalus. R. Kisieliaus nuotrauka

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJOS ŽINYNAS

1. BILIETAI

Bilietus kviečiami įsigyti visi: net ir negalintieji tiesiogiai manifestacijoje dalyvauti — d a l y v a u s . Jei bus įsigiję bent po bilietą, nes tuo apčiuopiamai palieš savo solidarumą su manifestuojančiais. Todėl visi — ypač nevažiuojantieji — teisiųgyja bilietus visais savo šeimų nariams! Bilietus svarbu įsigyti tuojau. Vietiniai komitetai bilių platinimą turi baigti ir atsiskaityti su New Yorko komitetu prieš paskutinę savaitę.

Paskutinę savaitę bilių bebus galima gauti tik New Yorke.

Madison Square Garden bilių kasose bus galima gauti bilių t i k b a l k o n i n i ų . Juos tenai pradės pardavinėti manifestacijos išvakarėse — penktadienį, lapkr. 12, nuo 4 val. p. p. iki 10 val. vak. ir manifestacijos dieną, lapkr. 13, nuo 8 val. iš ryto iki 12 val. Kas nebus įsigiję bilių iš pla-

tintojų, rizikuoja gauti prie kasų ir tegaus tik balkoninius bilietus.

Vietiniuose komitetuose platinimas baigiamas ir su atsiskaitymu turi būti skubinama todėl, kad šiuo metu tai yra svarbiausias lėšų šaltinis manifestacijos išlaidoms mokėti, o tai turi būti atlikta iš anksto, jei norima, kad manifestacija galėtų įvykti pagal tvarkaraštį.

2. BILIETŲ PLATINIMO CENTRAI

Kas dar nespėjo įsigyti bilių, gali nedelsdami kreiptis šiais adresais:

California — A. Latvėnas, 3316 Caroline Ave., Culver City (Los Angeles), ar P. Laurinaitis, 1573 Lago St., Culver City (San Francisco).

Colorado — J. Lataitis, 6303 So. Grant Ct., Littleton (Denver).

Connecticut — A. Ivaška, 93 Milford Ave., Stratford (prie Bridgeporto), G. Vildžiū, 120 Hillside Dr., Mystic (Croton-New London), A. Dragunevičius, 273 Victoria Rd., Hartford; J. Petuška, 765 Myrtle St., New Britain; J. Šaulys, 22 Frank St., Branford (New Haven); G. Žemaitis, 12 William St., Darien (Stanford).

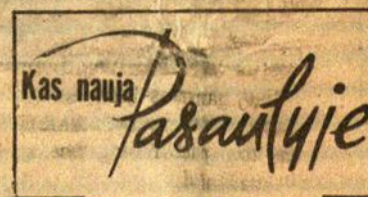
D. C. (Washington) — Prof. A. Vasaitis, 7802 Temple St., University

Estate, Hyattsville, Md.

Florida — W. Nemunis, 8 Alice St., Pensacola.

Illinois — G. Penčyla, 7354 So. Rockwell St., Chicago; J. Kiznis, 1912 17 St., Rockford; I. Užgiris, 1603 East Jefferson St., Spring-

(Nukelta 13 psl.)

* 14 DIENŲ ERDVĖJE žada išbūti JAV astronautai, lapkričio mėn. gale iššaukiant Gemini 7 raketą. Pagreitintas Gemini 7 paleidimas (erdvė seka nepasisekusį eksperimentą su Agena raketą, kurią erdvėje pagauti ir su ja susijungti turėjo astronautai Schirra ir Stafordas. Iššauta Agena spalio 25 d. po kelių minučių nustojo davusi signalus ir nutrūkęs ryšys nebeleido to eksperimento erdvėje vykdyti.

* NOBELIO PREMIJAS skirstanti komisija neberizikavo nugaros atsukimo paskiriant šių metų literatūros premiją rusų rašytojui M. Solokovui. Dar 1958 metais toji komisija, priėmusi už gryną pinigą destalinizaciją ne-gu pats Chruščiovas, premiją paskyrė Dr. Živago autoriui B. Pasternakui. Pastarajam buvo uždrausta premiją priimti. Negana to, jis buvo pašalintas iš sovietinės rašytojų sąjungos ne kieno kito, o to paties M. Solokovo dėka, ir baigė savo gyvenimą tragiška me paniekinime. Dr. Živago lik šiai dienai nespausdinamas Sov. S-goje.

Solokovas -- jei jau reikėjo parinkti sovietų rašytoją, be abejo, yra saugus premijos laimėtojas. Jis 30 metų kaip priklauso komunistų partijai, laimingai pergyvenęs Stalino laikus, nes vis buvo paslaugus partijos reikalavimams ne vien tik literatūros srityje, kaip tai rodo pasielgimo su Pasternaku atvejis. Sovietinė valdžia jau spėjo gautąją premiją išgarbinti ir nėra abejonės, kad Solokovas gaus leidimą vykti į Stockholmą buržuaziam aukso veršui (56,400 dol.) parsivežti.

Komisijai svarstant premijos paskyrimą Solokovui, patys komunistai turėjo progos įrodyti, kad kūrybos laisvė Sov. S-goje dar nedaug kuo skiriasi nuo Stalino laikų. Tik dviem dienom praėjus po premijos paskyrimo, sovietų rašytojas A.D. Siniavskis buvo suimtas už savo kūrinių paskelbimą Vakarų pasaulyje Abram Tertz slapyvardė.

ŠIANDIEN IR RYTOJ

NEITIKĖTINA, bet tiesa... Coca-Cola bendrovė pasirašė sutartį su komunistine Bulgarijos vyriausybe, pagal kurią Bulgarijoje bus gaminamas ir pilstomas šis kapitalistinis gėrimas.

Ivykis sensacingas tuo, kad tai pirmas Coca-Colos pralaužimas geležinės uždaros, po kurio galės pasiekti ir kitos bendrovės. Tiesa, dviejuose komunistiniuose kraštuose, Jugoslavijoje ir Lenkijoje, jau buvo galima gauti nusipirkti Coca-Colos bonką, bet ji ten nebuvo gaminama, o įvežama grynai turistų reikalam. Dabar gi pačioj Bulgarijoje statomas fabrikas, kuriame bus gaminamas ir pilstomas šis kapitalistinis gėrimas, prieš kurį, kaip amerikoniško imperikalizmo požymį, kovoją net prancūzų komunistai, dar iki šiai dienai nedrįsdami jo viešai gerti.

Bulgarijos komunistinė vyriausybė ne tik sutinka pas save statyti Coca-Colos pilstytuves, bet už šio gėrimo žaliavą mokės Amerikai užsienio valiuta. Tai laikoma dideliu psichologiniu laimėjimu, nes Coca-Cola iki šiam laikui Europoje buvo laikoma amerikoniško imperikalizmo simboliu.

Dėl tokio bulgarų savivalymo buvo nepatenkinti sovietai, bet Todor Šifkov nuramino pasirašydamas su jais naują prekybinį susitarimą. Rusai pasižadėjo bulgarams iki 1970 metų duoti iš savo elektros jėgainių mažiausiai 700 milijonų kw elektros energijos ir pastatyti automobilių ir sunkvežimių fabriką. Jei sovietai savo pažadus tęsės, bulgarams bus didesnė nauda negu iš Coca-Colos. Bet žinant kaip sovietai sunkiai tęsi savo pažadus, bulgarai džiaugiasi, kad greitai galės iki valiai atsigeriti Coca-Colos, tuo tarpunežinia kada sulauks pažadėtų automobilių. Bulgarams Coca-Cola nėra simbolis priešio ideologijos, bet simptomas gyvenimo pagerėjimo, priartėjimo prie vakarų.

VILNIETIS studentas Maskvoj, sutikęs Lumumbos universitete studijuojantį negra, teiraujasi, ar jo tėvynėje yra daug nepatenkinimų politiniu režimu.

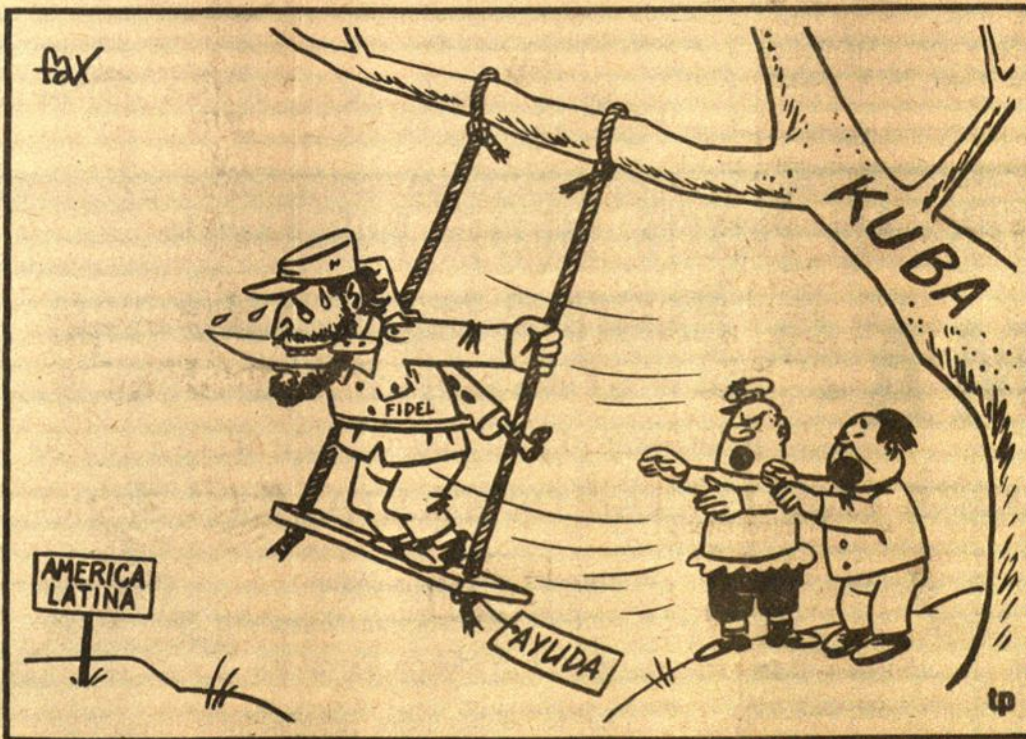
-- Taip, dar yra truputis.

-- Ar komunistų partija dėl to ką nors daro?

-- Pas mus nėra komunistų partijos! -- atsakė negras studentas.

-- Tad kaip pas jus gali būti nepatenkintų? -- nustebęs klausia vilnietis.

(vg)

- Greičiau šok! Nemanyk, kad mes tave supam dėl malonumo!

ATSAKYMAS ST. YLAI DĖL STRAIPSNIO APIE VACLOVĄ BIRŽIŠKĄ

Tėviškės Žiburiai, 1965 m. balandžio 22 d.

T. Žiburiams atsisakius šį straipsnį spausdinti, autoriai prašo jį talpinti Dirvoje.

Kun. prof. St. Yla viešu raštu — mūsų pažymėtame Tėviškės Žiburių straipsnyje "Apie Vaclovą Biržišką" — kreipėsi į lietuvių visuomenę ir prašė atsakyti į kai kuriuos jo keliamus klausimus ir būtent: 1. dėl Vc. Biržiškos konfesinio priklausymo, 2. kodėl jo palaikai buvo sudeginti ir 3. kur dingusios Tėvų Marijonų Marijanopolio bibliotekos skolinios knygos Vc. Biržiškai ir Lietuvių Enciklopedijai.

Jeigu kun. prof. St. Yla visus šiuos klausimus būtų pajudinęs dar Vaclovo Biržiškos broliams Mykolui ir Viktorui gyviesiems, tai tikrai būtų sulaukęs iš jų jam rūpimų reikalais autentiškiausią atsakymą.

Dabar reikalingas verčia Vc. Biržiškos Laidojimo Komiteto prezidiumui bent iš dalies šį reikalą nušviesti.

Visų pirma įsamiu turime pabrėžti, kad Laidojimo Komiteto prezidiumo narių asmeninė pažintis su prof. Vaclovu Biržiška buvo sena, artima ir nuoširdi.

Betgi iš anksto pasisakome, kad Komiteto nariai neketina su kun. prof. St. Yla diskutuoti konfesinių dalykų, t.y. ar Vc. Biržiška buvo geras Lietuvių Evangelikų Reformų bažnyčios narys, tos pat bažnyčios kuratorius ir ar jis buvo pasirengęs grįžti katalikybėn.

Tebūnie mums leista tik tiek pasakyti, kad iš vieno ar kito Vc. Biržiškos posakio, kaip minimo

straipsnio autorius daro, negalima daryti reikšmingų išvadų. Vc. Biržiška pasakė: "geras kunigas, nors išpažinties eik". Galėjo jis pasakyti kun. prof. St. Ylai, kad žmogus ne gyvūlys, negali bet kaip mirti. Visa taisyklė būtų pasakyta ne tokia jau rimta ir reikšminga prasme, kaip straipsnio autorius mus informuoja, nes prieš tą jo pasakymą galima būtų truputėlį daugiau kitokių pasakymų surašyti.

Kun. prel. Jūrą Vc. Biržišką mėgo kaip knygos mėgėją, archyvinės ir muziejinės medžiagos rinkėją ir bičiulišką žmogų, kuris atvažiuojęs Bostoną važiavo ne tik Vc. Biržišką, bet ir kitus Lietuvių Enciklopedijos redakcijos narius.

Toliau kun. St. Yla, rašydamas, kad Vc. Biržiška "ketino" pasitraukti iš Lietuvių Enciklopedijos keltis į Chicago ir padėti broliui Viktorui (mūsų pa-brauktai). Šis straipsnio autoriaus tvirtinimas dėl pasitraukimo iš redakcijos neatitinka tiesai, nes jis buvo nedzentalmenišku būdu iš redakcijos eliminuotas. Matyt, kun. prof. St. Yla po Vc. Biržiškos pašalinimo iš Lietuvių Enciklopedijos vyr. redaktoriaus pareigų su juo daugiau nekalbėjo, nes tada nerašytų, kad Vc. Biržiška "ketino" atlikti išpažintį pas kan. Kapočių.

Mūsų manymu, žmonių, iškilų žmonių pasaulėžiūra turi būti rekonstruojama labai atsargiai, apdairiai, neturint iš anksto savo intencijų, remiantis jų raštais, autentišką korespondenciją, artimųjų žmonių pasakojimais, o ne

atsitiktiniais bevardžiais liudytojais, kuriais remiasi prof. kun. St. Yla ir daro griežtas ir sau norimas išvadas.

Kun. prof. St. Yla iš Vc. Biržiškos nuotaukinų arba atsitiktinai pasakytų frazių mėgina atkurti jo religinę pasaulėžiūrą.

Čia galima įžvelgti ir gerų prof. kun. St. Ylos intencijų, kai jis rašo apie Vc. Biržišką "grįžimą" į katalikų bažnyčią, kadangi, autorius, matyt, galvoja, kaip šimtą metų atgal galvojo žymus Lietuvos bažnyčios hierarchas ir lietuvių rašytojas vyskupas M. Valančius, kuris rašė: "Turite visi žinoti, kad be katalikų tikėjimo nevienas nebus dangus. Todėl kas pameta tą tikėjimą, užsirašo lyg negyvas į pragarą" (M. Valančius, Maskoliams katalikus persekiojant — surinko ir paaiškino doc. J. Tumas, 1929 m. 32 psl.).

Tokie anuo metu vysk. M. Valančiaus gaudiniai galima paaiškinti to meto gyvenimo aplinkybėmis, bet šiuo laiku ir katalikų bažnyčios kunigais išpažinti visišką religijos laisvę, tad nėra reikalo mirusį asmenį iš vienos religijos tempi kito.

Betgi Komitetas gali kun. prof. St. Ylai ir lietuviškai visuomenei pasakyti, jog Lietuvių Evangelikų bažnyčios kunigas prašė brolio Viktoro sutikimo laidojimo namuose atlikti pamaldas, kurias ir atlaikė.

Gi Tėvų Marijonų chigagiškis laikraštis Draugas net neatspausdino, kur yra Vc. Biržiškos palaikai, kada ir kur jis bus laidojamas, kada bus jo palaikų pagerbimas. Vėliau, po kelerių metų, kai Komiteto prašomas Draugas išspausdino žinutę — pranešimą, dėl paminklo atidengimo, tai iš žinutės išbraukė paminklo atidengimo valandą, atrodė, lyg norėdama, kad mažiau žmonių atvyktų į Vc. Biržiškos paminklo atidengimą.

Toji pat istorija buvo dienraščio Draugo pakartota ir Viktoro Biržiškos paminklo atidengimo proga. Čia kun. prof. St. Yla gal malonėję paaiškinti visuomenei, ar ne konfesiniais sumetimais tatau Marijonų laikraštis padarė.

Kun. prof. St. Yla klausia: "Kai kam iš tikro buvo nelaukta, kad jis buvo sudegintas. Ar jis buvo sudegintas, kad kitados buvo įsitrašęs protestantų? Ar tokia buvo jo testamentinė valia? Ar pagaliau toks buvo gautas likusių brolių pritarimas? Šie dalykai būtų įdomūs, jei kas galėtų atsakyti".

I tai galima aiškiai atsakyti.

Profesorius Vaclovą Biržišką ištiko širdies smūgis 1955 m. XII 27 d. jam viešint pasopus Devenis prie Waterbury, Conn. Dr. M. Devenis suteikė pirmąją pagalbą ir tuojau nugalėto profesorių į ligoninę. Nepaisant visų galimų pritaikytų medicinos priemonių, ligonio išgelbėti nepavyko. Mirtis atėjo 1956 m. naktį iš sausio 2-os į 3-čiąją dieną. Dr. M. Devenis pasirūpino laidotuviomis. Pranešęs broliams apie Vaclovo mirtį, atsiklausė, kur velionis turėtų būti palaidotas: ar prie Waterbury, kur mirė, ar Los Angeles, kur gyveno vyresnysis brolis Mykolas, ar Chicagoje, kur gyveno jaunesnysis brolis Viktoras. Klausimas tuoj išsprendė, nes artimieji gerai žinojo Vc. Biržišką norą būti palaidotam Chicagoje, Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Teko spręsti ir antrą klausimą — kuriuo būdu jis turi būti pa-

laidotas. Čia M. Gudeliui ir V. Sruogienai teko būti liudytojais, kaip prof. Viktoras Biržiška tą reikalą svarstė. Pasikalbėjimas vyko Chicagoje, Naujienų redakcijos patalpose 1956 m. sausio 3 dieną. Viktoras Biržiška pareiškė, kad broliai*) buvo susitarę būti sudegintais, kad Lietuvai atgavus nepriklausomybę jų palaikai būtų lengviau perkelti į Tėvynę. Bet jis, nors ir žinojo brolio Vaclovo nusistatymą tuo reikalu, nesirijo pats vienas tarti lemiamą žodį, neatsiklausęs brolio Mykolo. Čia pat jis su juo buvo sujungtas telefonu. Po trumpo pasikalbėjimo prof. Viktoras pasakė, kad brolis Mykolas davė sutikimą kremavimui, nes norėjo, kad būtų pagerbta velionies valia. Koks bebūtų buvęs paties Mykolo Biržiškos asmeniškas nusistatymas — jis visad buvo gilius tolerantas ir kitų pažiūrų žmōnėms. Tada Viktoras Biržiška kreipėsi į buvusius su juo asmenis ir įsamiu prašė gerai atsiminti, kad jeigu Vaclovas deginamas, tai ir jo paties valia būti palaidotam tuo pat būdu: sudegintam ir padėtam Lietuvių Tautinėse kapinėse Chicagoje, greta brolio Vaclovo. Tuojau jis ir patelefonoavo dr. M. Devenui ir pranešė apie abiejų brolių sprendimą. Dr. M. Devenis nedelsdamas pasirūpino tą sprendimą įvykdyti. Po pašarvojimo laidojimo namuose, prof. Vaclovo Biržiškos kūnas buvo nugabentas į Bridgeport, Conn., krematoriumą, sudegintas ir jo pelenai atsiųsti paštu M. Gudeliui į Chicago Naujienų redakcijos adresu.

Chicagoje buvo sudarytas Vaclovui Biržiškai laidoti Komitetas. Urna su palaikais buvo išstatyta Ridžio laidojimo namuose. Jau paminėtiems asmenims girdint, prof. Viktoras prašė laidojimo direktorių Ridiką, kad jam mirus Ridikas, o ne kas kitas ir jį palaidotų. Viktoro Biržiškos pageldavimu urna su brolio palaikais nebuvo deponuota Lietuvių Tautinių kapinių spintoje, kur laikomi prezidento Kazio Griniaus ir kitų žymių lietuvių palaikai, bet užkasta į žemę. Lietuvių Tautinių kapinių administracijos nutarimu buvo padovanotas dviejų duobų sklypas, kurių vienoje palaidotas prof. Vaclovas, o kita buvo paskirta prof. Viktorui, kai šis numirs.

Kun. prof. St. Yla savo straipsnyje dar nori žinoti, kodėl prof. Mykolas Biržiška nebuvo į prof. Vaclovo Biržiškos laidotuves atvažiavęs, Biržiškų artimiesiems Chicagoje buvo paaiškinta, kad prof. Mykolas senas ir nelaimių prisilėgęs žmogus, jautėsi labai silpnas, susijaudinimas galėjęs pakenkti jo sveikatai ir, be to, jis neturėjęs pakankamai pinigų kelienei.

Čia pat turime pridurti, kad kun. prof. St. Yla visai nepažinojo Biržiškų šeimos tradicijų, jų savitarpinio santykiavimo, nes jis tikl ir kitus nori įtaigoti, kad M. Biržiška boikotavo savo brolio laidotuves ir jo pagerbimą. Negi pats Vc. Biržiška susidegino, kad brolis būtų pritaikęs boikotą?

Šiuos visus savo spėjimus kun. St. Yla galėjo kelti spaudoje, kai Vaclovo Biržiškos broliai buvo dar gyvi.

Pabaigoje norime pasakyti savo nuomonę ir dėl skolinų knygų iš Marianopolio Marijonų bibliotekos. Ir šiuo reikalu, dešimtį

— Aš ne tave, o šunį švilpiau!...

metų ištylėjęs, delsęs, dabar kun. prof. St. Yla tame pat straipsnyje pasakoja Marijonų nuomonę: "Tu, girdi, jį mums pristatė, tu tarpininkavai, — ir mes skolinome jam bei Enciklopedijai vertingas lituanistines knygas". Tikime, kad kun. prof. St. Yla skaito ne tik dienraštį Draugą, bet ir kitus lietuviškus laikraščius, todėl jis galėjo žinoti, kad Chicagoje buvo sudarytas daugelio organizacijų komitetas, kuris rašė spaudoje ne tik Vc. Biržiškos laidojimo reikalais, bet ir teikė lėšas paminklui statyti, parinko lėšų jo kapui prižiūrėti, sudarė Bostone komisiją (J. Jankins, St. Santvaras ir J. Sonda) jo palikimui surašyti. Vc. Biržiškos visas turtas buvo jo rankraščiai ir šiek tiek knygų.

Svetimas knygas komisija grąžino savininkams, o jo rankraščius ir asmeniškas knygas persiuntė broliui Mykolui į Los Angeles.

Tikrai Vc. Biržiška Marijonų bibliotekos knygų su savim nepašė. Jį kaltinti dėl kažkokių knygų būtų mažiau mažiausia nepatvirtinta. Argi atsakingas jis už Lietuvių Enciklopedijos redakcijos skolintas knygas? Kodėl kun. prof. St. Yla arba Marijonų bibliotekos nemalonėjo surašyti skolinų knygų pavadinimų ir pareikalauti jas grąžinti? Mes manome, kad skolintoms knygoms be autorių, dar turį ir antraštes, numerius, bibliotekų atspaudas, todėl bibliotekos bendromis frazėmis knygų neieško iš skolinusių asmenų arba įpėdinių. Kun. prof. St. Ylos knygų ieškojimo būdą laikome neatitinkančiu velionies Vaclovo Biržiškos garbei ir rodančiu nepagrįstą nepasitikėjimą.

Vaclovo Biržiškos Laidojimo Komiteto buv. prezidiumo nariai: (pasirašė) Pr. Čepėnas, V. Dągirdaitė Sruogienė, M. Gudelis.

ŽIEMINIAI LANGAI IR DURYS

IVAIRIAUSIŲ IŠDIRBINIŲ TVOROS. STOGELIAI IR KITI MODERNŲS NAMU PAGERINIMAI.

KOSTAS BUTKUS

Chicagoje

Telef. PR 8-2781 rytais ir vakarais; LU 5-6291 bet kuriuo laiku

ATVAŽIAVĘ Į CHICAGĄ aplankykite "69" MENO GALERIJĄ VIRŠ 200 LIET. DAIL. PASKUT. DARBŲ KAILIŲ PREKYBĄ IVAIRŲS KAILIAI "SPARTA" atstovybę RADIO, RAŠOMOS IR SKAIČIAVIMO MAŠINOS MUZIKOS NAMUS PIANAI IR VARGONAI Valandos: 12-8 v. v. Tel 778-0505 Sav. STASYS ORENTAS 2612 W. 69 ST. CHICAGO, ILL. 60629

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikliausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai. BOTANY „500“ kostiumai ir palta, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybėlės. Krautuvelyje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ 4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272 Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuošimčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Import. French Cognac 5th — 4.39
2. Armagnac Imp. French Brandy..... 5th — 4.39
3. Skaidrioji 80 proof 5th — 3.19
4. Zubrovka 100 proof 5th — 4.75

5. Import. Bordeaux Wine 5th — 0.98
6. Import. Riccadonna Vermouth Bott. — 1.29
7. Import. Napoleon Vermouth Bott. — 1.19

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

1966 PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO METŲ PROGRAMA

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Valdybos paskelbtų Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metų pagrindiniai tikslai yra:

apžvelgti dabartinę lietuvų jaunimo padėtį, įtraukti jaunimą į lietuvišką gyvenimą, išryškinti jaunimo pasiekimus, uždegti jaunimo dvasią naujoms darbams, kelti tarpusavio bendravimo nuotaiką ir sukviekti jaunimą į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą Chicagoje, JAV, 1966 birželio 30 - liepos 3.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Metų šūkis: Mūsų jėgos, mūsų žinios, Laisvai Lietuvai Tėvynei!

Jaunimo Metais norima išryškinti eilę momentų. Kiekvieną mėnesį skirtnas dėmesys vienam jaunimo klausimui. Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetas pasiūlė ir PLB Valdyba patvirtino sekančią programą kiekvienam mėnesiui:

Sausis -- Keliama Jaunimo Metų prasmė, tikslai, svarba. Ruošiamasi Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui. Keliamos įvairios jaunimo problemos. Jaunimas traukiamas į aktyvesnį lietuvišką gyvenimą.

Vasaris -- Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo minėjimas. Vasario 16 proga rengia jaunoji karta, skatinama ir talkinama vyresniųjų. Minėjimas praveda visuose kraštuose jaunimas. Pagrindiniais kalbėjimais kviečiami jaunosios kartos žmonės.

Kovas -- Jaunimas ir vyresnieji aktyviai įsijungia į Jaunimo Kongreso lėšų teikimo vąj. Kovo 6 diena -- vąjaus diena visame pasaulyje surengti lėšas Kongresui (parodomos, posėdžiams, stipendijoms kitų kraštų jaunimui atvažiuoti, leidiniams, ir t.t.).

Balandis -- Lietuviškos spaudos svarba jaunimui. Skatinama laikraščių ir žurnalų prenumerata, knygų skaitymas ir parama spaudai. Jaunimas traukiamas į skaitytojų ir bendradarbių eiles. Keliama jaunimo spauda.

Gegužis -- Susipratusios lietuviškos jaunos šeimos svarba. Lietuviškų šeimų kūrimas, gerai pasiruošusios jaunos lietuvės motinos reikšmė tautiškumui lietuviškoje šeimoje.

Birželis -- Prisimenamos lietuvių partizanų kovos už Lietuvos laisvę. Tos laisvės kovos tęsimo pareiga jaunimui. Visi lietuviai renkasi į Chicago, JAV, į Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą parodyti pasauliui savo vienybę ir norą siekti Lietuvai laisvės. Kongresas prasideda birželio 30 d.

Liepa -- Jaunimo Kongresas baigiasi III-ja JAV ir Kanados Lietuvių Dainių švente liepos 3. Po Kongreso vienos savaitės studijų stovykla kitų kraštų jaunimui. Vėliau viešėjimas lietuvių šeimose JAV ir Kanadoje iš kitur atvykusiems.

Rugpjūtis -- Jaunimo organizacijų stovyklų reikšmė. Jaunų šeimų bendras atostogavimas.

Rugsėjis -- Lituanistinių mokyklų svarba. Lituanistinių studijų reikšmė. Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių organizacijų reikalingumas.

Spalis -- Mokslo, ypatingai aukštojo, reikšmė jaunimui. Jo siekimas.

Lapkritis -- Jaunimo organizacijų reikšmė. Jaunimas skatinamas į jas stoti.

Gruodis -- Tarpusavio ryšių palaikymas tarp pasaulio lietuvių Kalėdų proga.

PLB Valdyba

SVEIKINAM ELTĄ

Iki šiol Dirvoje retai užtikdavome Eltos žinių. Jų būdavo žymiai daugiau kituose laikraščiuose. Dabar Dirva pradėjo plačiau naudoti egzilyje veikiančios Eltos žinių agentūros pranešimus ir dėl to tegalima tik sveikinti.

Neišskant priežasčių, turime pasakyti, kad dabar Dirvoje naudojamos Eltos žinios, liečiančios okup, Lietuvos gyvenimą yra aktualios, taiklios ir gyvos -- be pirmiau jaučiamo pelėsių kvapo.

Iš karto matyti, kad Eltoj įvyko kažkokį pasikeitimą ir žinias redaguoja prityręs žurnalistas. Taisyklinga kalba, pulkus stilius ir geri komentarai, nesistengiant pranešimus "atskleisti" pas mūsų "žurnalistus" įprastu vandenėliu.

Idomu būtų plačiau sužinoti apie tuos pasikeitimus. Gal tai yra vienas iš daugelio Vilko veiklos suaktyvinimo pradėtų veiksmų.

Nesijaudinkit, jei ir kiti laikraščiai Eltą deda. Tam ji ir skirta -- laikraščiams ir jų skaitytojams. Jei tos žinios ir liks tokiomis aktualiomis informacijomis, nesvarbu, kuriame laikraštyje jas skaitysite.

Kiekvienu atveju mūsų sveikinimas ir pagarba naujai persiorganizavusiai Eltai ir būtime dėkingi jei redakcija apie tas reformas duotų kiek daugiau informacijų.

Dirvos skaitytojai
Rochesteryje

DIRVOS REDAKCIJA gali tik tiek pridurti, kad patikrinimai apie bet kokią reformą kad ir informacijos srityje, turėtų išplaukti iš reformos vykdančių institucijų iniciatyvos.

ATTITASYMAS

Dirvoje 115 nr. tilpusiame

Chicagoje "69" Meno Galerijoje šiuo metu vyksta dail. Antano Petrikonio paroda. Ji tęsis iki lapkričio 14 d. Nuotraukoje A. Petrikonio darbas "Miškas" (pastelė).

LAPKRIČIO 13 MANIFESTACIJOS ŽINYNAS

(Atkelta iš 1 psl.)

field; Z. Grybinas, 606 Washington Pl., East St. Louis; E. Skaličius, 2021 Clearview Ave., Waukegan. **Indiana** -- U. Juodvalkis, 3827 Grand Blvd., East Chicago.

Maryland -- J. Silgalys, 1251 James St., Baltimore. **Massachusetts** -- A. Andriulionis (c/o S. Santvaras), 404 K St., So. Boston; P. Molis, 72 Topsfield Circle, Shrewsbury (Worcester).

Michigan -- A. Juška, 17520 Omira, Detroit.

Nebraska -- P. Kovas, 5514 32 St., Omaha.

New Jersey -- J. Švedas, 1248 Waverly Pl., Elizabeth; B. Macijauskienė, 429 Highland Ave., Kearny; W. J. Dilis, 543 So. Clinton St., East Orange (Newark); A. Rugys, 212 Lawrence Pl., Paterson.

New York -- R. Masilionis, 56 Lovering St., Buffalo; B. Krokys, 29 Watkins Terrace, Rochester. (Centriniai postai -- žr. sąrašo gale).

Ohio -- L. Leknickas, 3142 Redwood Rd., Cleveland Heights 44118.

Pennsylvania -- Mrs. Mary Preni, 236 So. Poplar St., Mt. Carmel; Dr. A. Juozaitis, 207 Yellowstone Rd., Plymouth Meeting (Philadelphia); V. Kolyčius, 22-23 Brownsville Road, Pittsburgh; V. Paulauskas, 133 Cherry St., Plymouth.

Rhode Island -- Rev. V. Martinkus, 350 Smith St., Providence.

Wisconsin -- J. Milišauskas, 2304 48 St., Kenosha; L. Bulkaitytė, 1566 So. 8th

straipsnyje apie brolių Pamataičių tragišką mirtį, kartu su jais žuvusio Zenono Stasiulio pavardę klaidingai įrašyta -- "Stanulis." Ta prasme ši klaida atitaisoma.

DAR DĖL STILIAUS IR SUBSTANCIJOS

P. Žičkus, reaguodamas į mano laišką Dirvai, bando išsilaikinti žodžių stilius ir substanciją prasme. Deja, jam tas dar vis sunkiai sekasi ir todėl turitu vėl pradėti nuo elementarinių dalykų.

Pagal J. Balčikonio ir kt. Dabartinės Lietuvių Kalbos Žodyną (Chicago, 1962) žodis stilius yra apibūdinamas ir kaip "darbo būdas, metodas" (ž. 768 p.), gi substancija kaip daiktų "esmė" (ž. 776 p.). Taigi, rašydamas apie prezidento Kennedy stilių ir substanciją tegalėjau turėti galvoje tik jo prezidentavimo metodą ir esmę, o ne "gotinį" stilių ar "metafizinę" substanciją, kaip mano laiško kontekste P.Ž. šių žodžių prasme bando suprasti. Tikiuosi, kad po šio išsiaiškinimo P.Ž. mano laišką dar kartą perskaitys ir šį kartą į supras.

J. Šmulskytys
Ft. Wayne, Ind.

St., Milwaukee (Milw.-Sheboygan); J. Plečkaitis, 247 Lafayette Ave., Racine.

K a n a d o j:

Ontario -- A. Lukas, 1007 Melvin Ave., Oakville; A. Pilipavičius, 62 Garfield Ave., Hamilton; J. Alonderis, 39 Thomas St., St. Catharines; J. Karasiejus, 18 Havelock St., Toronto 4; P. Juška, 1033 Bruce Ave., Windsor.

Quebec -- K. Andruškevičius, 499 83 Ave., Chomedey (Montreal).

Paskutinę savaitę bilietai gaunami:

V. Padvarietis, 24½ Ten Eyck St., Brooklyn, N. Y. 11206, ar Comm. to Rest. Lith. Ind., 29 West 57 St., 10 Floor, New York, N. Y. 10019.

(Užsisakant laišku, nurodyti 3, 2 ar 1 dol. bil. skaičių ir pridėti atitinkamą čekį su sau adresuotu ir pašto ženklu aprūpintu voku -- kitą gali būti nespėta laiku išsiųsti).

3. SOLIDARUMO PAREIŠKIMAI

Lietuvių Bendruomenės apylinkės ar kitos atitinkamos organizacijos kviečiamos sušaukti vietos visuomenės susirinkimus spalio 31 ar lapkr. 7 savaitgalį ir surašyti vietos lietuvių vardų (paminint apytikrų skaičių) solidarizavimo su manifestacija pareiškimus ir juos laiškais ar telegramomis atsiųsti KUNA (29 West 57 St., 10 Fl., New York, N. Y. 10019) prieš lapkr. 13, kad manifestacijos susirinkime galėtų būti konstatuota, kiek tautiečių įsiskaitė iš tolo prie manifestacijos prisideda. (Jau yra gautas toks solidarumo pareiškimas iš Venezuelos Lietuvių Bendruomenės).

4. VĖLIAVOS

Manifestacijon kviečiamos organizacijos su vėliavomis. Numatantieji atvykti su vėliavomis, iki lapkričio 5 dienos registruojasi šiuo adresu: Al. Vakselis, 112-09 95 Ave., Richmond Hill, N. Y. 11419. Nurodyti organizacijos vardą, adresą, vėliavų skaičių.

5. PLAKATAI

Ekskursijos, vykstančios autobusais (ar traukiniais) aprūpina savo susisiekimo priemonės atitinkamais plakatais -- šukiais. Jos apsirūpina ir plakatais, kurie bus iškelti manifestacijos metu -- susirinkime ir žygyje. Plakatus rengiant laikytinasi vietiniams komitams išsiųstų instrukcijų. Plakatuose lietuviai mini tik Lietuvos vardą, ne "Balts" ar "Baltic count-

ries". (Latviai, estai turės savus plakatus). Plakatuose -- laisvės, nepriklausomybės reikalavimai, jokių paniekimų ar užgauliojimų -- prieš nieką.

6. UNIFORMOS

Organizacijos, vartojančios uniformas (skautai, veteranai ar kiti) vyksta uniformose. Moterys -- ko gausiau tautinių drabužių!

7. ŽENKLELIAI

Visi prašomi dėvėti manifestacijos ženklelius. Juos galima gauti iš anksto pas visus bilietų platintojus, arba ir įeinant į M. S. Garden. Prie įėjimo kviečiama įsigyti ir manifestacijos programos leidinį.

8. AUTOBUSAI

Autobusinių ekskursijų vadovai su vairuotojais sutaria atvykti prie MSG -- iš šiaurės atvykstantieji važiuoja Columbus -- 9-ta Ave. į 50-tą gatvę, o iš tunelių -- 8-ta Ave. iki 49 gatvės. Išlaipinę keleivius prie MSG, vairuotojai vyksta autobusų pasistatyti į 41 ar 42 gatves, tarp 11 ir 12 Ave. Tą patį vakarą grįžtančios ekskursijos susitaria su vairuotojais dėl susirinkimo vietos. Manifestacija baigsis apie 5 val. p. p. Apie tą laiką autobusai gali atvykti paimti savo keleivius į 47-tą gatvę, tarp 2-os ir 1-os Ave.

9. SUSISIEKIMAS MJESTE

Iš viešosios autobusų stoties, kuri yra prie 8 Ave. ir 41 gt. -- eiti 8-ta Ave. iki 49 gt. (apie 700 gerų žingsnių).

Iš Pennsylvania gelež. stoties (antras sustojimas, 15 c.).

Iš Grand Central stoties -- požeminiu traukiniu (Shuttle) iki Times Square -- iš ten Broadway'u iki 49 gt. ir 8-tos Ave. Maždaug tiek pat kaip ir iš autobusų stoties.

Automobiliais atvykę turėtų stengtis pasistatyti automobilų stovėjimo aikštėse, toliau nuo centro (centre už dieną -- apie \$3.50), geriausia atrasti Municipal Parking, iš ten -- požeminiu traukiniu, bet kuria per Manhattan einančia linija (išskyrus Lexington Line, kuri per toli) į 49-50 gt. stotis. Arčiausiai prieina IND (ependent) 8-tos Ave. linija, tik artėjant 42-04 ar 59-toj gt. reikia persėsti į local.

Po manifestacijos, nuo Jungt. Tautų -- artimiausia požeminių traukinių stotis -- Lexington line prie 43-42 gatvių, arba (vykstantiems į šiaurines rytines miesto dalis) tinka

ir 51 gt. stotis.

10. ATVYKIMO LAIKAS

Atvykimas į New Yorką (į Manhattan) planuojamas taip, kad visi galėtų atsi-rasti prie MSG prieš 11 val., arba anksčiau, kas norės, prieš eidami salėn, užsukti į vieną iš ten aplink esančių užkandinių. (Manifestacija su žygiu truks iki maždaug 5 val. ir iki to laiko nebus progų užkasti).

Publika salėn pradedama leisti 11 val. Salėj užimant vietas, visą laiką jau gros orkestras.

Programa (vėliavų jėgimu) prasidės lygiai 12 val. (vėluojančių nelaukiama).

11. PROGRAMA SALEJ

Programos turinys bus praneštas atskirai. Apeigos, kalbos pakaitomis su tautinių šokių ir muzikos interpais truks apie dvi valandas.

12. ŽYGIAVIMO TVARKA

Po programos salėj tuojau tvarkomasi žygiavimui. Žygio tvarkdariai duos nurodymus. Eisena pradės formuotis 48-toj gatvėj, ties Belvedere viešbučiu, prie 8-tos Ave. Vėliavos tuojau pradės žygiuoti. Bus du orkestrai, vienas prieky, kitas vidury eisenos. Žygiuojama negriežtoji rikiuotė, prisilaikant tvarkdarių nurodymų.

Einama 48-ąja gatve, kertant Broadway, 7, 6, 5, Madison, Park, Lexington, 3 Ave. Antrąją Ave. sukama į dešinę ir tuoj į kairę, 47 gatve iki 1 Ave. -- Ham-marskjold Plaza prie Jungt. Tautų (prie publikos jėgimo į posėdžių sales). Telkiamasi Hammarskjold Plaza ir plačioj 47 gatvės sekcijoje. Bus garsiakalbių sistema.

Atstumas nuo MSG iki JT -- apie 6360 pėdų (viena mylia su beveik penktadaliu). Žygiavimo laikas -- apie 1 valandą. Vietoje -- dėmonstracijos programa -- apie pusvalandį. Visa manifestacija (salėj ir gatvėse) bus nufilmuota ir sa-vai dokumentacijai.

13. PASILIKIMAS NEW YORKE

Norintieji po manifestacijos ilgiau pasilikti New Yorke, iš anksto planuoja, kur sustos. Dedamos pastangos padėti iš toliau atvykusiems apsirūpinti nakvynėmis ir privačiuose namuose, tačiau galimybės tam ribotos, ir dėl to reikia susitarti iš anksto, priešpa-skutinę savaitę. Skubiai kreiptis į K. Vainių, 65-16 Kleinton Ave., Maspeth, N. Y. 11378.

Tą vakarą New Yorke bus Tėvų Pranciškonų rengiamas vakaras (planuojamo Kultūros Centro labui).

Lapkričio 13 manifestacijoj invokaciją atliks Very Rev. Raymond J. Swards, S.J., Holy Cross universiteto (Worcester) prezidentas, vienas iš žymiausių Jėzuitų ordino autoritetų Amerikoje.

Dar prieš manifestaciją manifestacijos rengėjų delegacija lankysis Jungtinių Valstybių delegatūroje prie Jungtinių Tautų ir matysis su delegacijos visuomeninių santykių direktorium Donald C. Dunham.

Pomanifestaciniais apsilankymams įvairių valstybių delegatūrose manifestantų delegacijos jau dabar rengiamos. Labai uoliai bendradarbiauja latviai: jau sumobilizavo 45 studentus tai talkai. Kiekviena trijų-keturių asmenų delegacija iš anksto gauna paskyrimą, kokias delegatūras lankys ir gauna atitinkamą parengimą.

BRAŽENAS BOSTONO SUBATVAKARY

Neturėdami rimto pagrindo per daug aimanuoti ir skystis, riedame į priekį tuo pačiu išbėgėjimu, per keletą metų įsigiję šio kio to patyrimo ir sudarę kultūrinį subatvakarių stilių bei veidą. Dabar mūsų jau beveik nebaugina net stamboki grumtai, pasitaikę kultūrinio subatvakarių kely. Štai ir spalio 16 d. vakare buvo kitas Bostono skaučių židinio parengimas, pavadintas, anot inž. Edm. Cibo, patraukliu ir intriguojančiu vardu -- kaukių balius, kur mūsų tautietės ir tautiečiai turėjo progos parodyti savo "apsilaukinimo" fantaziją ir skonį. Betgi, nežinūnt toldo nelemto sutapimo ir nesuderinimo, kultūrinio subatvakario salė buvo pilnutėlė puikių viešnių ir svečių. Kai prieš šešetą metų kultūriniai subatvakariai pradėjo pirmuosius žingsnius, man ne kartą teko viešai aiškinti, kad Bostone yra pakankamai žmonių, tik reikia, kad jie į ruošiamus parengimus ateitų. Šio subatvakario pasisekimas įrodė, kad ta nuomonė nebuvo tušti žodžiai. Patyriau, kad skaučių parengime buvo apstu ir įdomių kaukių, ir "bekaukių" lankytojų, buvo jų subatvakary, o ypač didelė dalis Bostono lietuvių tą vakarą "viešėjo" savo ar svetimuose namuose...

Kultūriniam subatvakariui šį

kartą vadovavo pats pirm. inž. Edm. Cibas, jis padarė ir kultūrinį įvykių apžvalgą, parinktais žodžiais paminėdamas akt. Vyt. Valiuko vadovaujamo New Yorko

Vilnius Bražėnas-Bražvilis.

Lietuvių Teatro apsilankymą Bostone su V. Krėvės veikaliu išstraikom, įspūdingai ir originaliai suvaidintom (kiek apvilti būvę tik

rengėjai, nes žitrovų nebuvo tiek kiek tokiam vaidinime jų galėję būti), o taip pat trumpai aptarė praėjusį savaitgalį Bostone įvykusį ALIAS suvažiavimą. Inž. Edm. Cibo pastangos parvartino seną tiesą, kad "ne šventieji puodus lipo", kad nepakeičiamų asmenų kultūriniam ir visuomeniniam darbe nėra.

Vakaro programą atliko rašytojas ir publicistas Vilnius Bražėnas, mūsų raštuose pažįstamas kaip Bražvilis, talkinamas kompozitoriaus Jul. Gaidelio, Rūstus akademikas, sugebąs kietumetau sukaustyti net savo šypseną, Bražviliaus pasiklausęs, galėtų klausti: kaip čia dabar atrodo -- tas pats rašo, skaito ir net dainuoja? Į tokį klausimą neperdaug sunku būtų atsakyti tegu ir tokiu artillerijos pabūklo šviu: Mykolas Angelas buvo tapytojas, skulptorius, architektas, jis pats ir neblogos eilėraščių rašė. Menuose gana dažnai taip pasitaiko: "Jeigu Dievas kam duoda, tai ir dribtelėja". Savaimė suprantama, Mykolo Angelo ir Bražviliaus menų žanrai yra skirtingi, tačiau savo užsimojimuose, savo kūrybos žanre, yra talentingas ir Bražvilis.

Humoristikos menas yra itin kietas riešutas. Visų pirma jis reikalauja itin geros formos ir

gero skonio. To meno nėra per daug kiti kraštai, nėra jo per daug kiti kraštai. Dėl to, kai reikia suruošti humoristikos vakarą, uždavins nebūna paprastas ir lengvas. Kultūrinio subatvakarių rengėjams šį kartą į talką stojo Vilnius Bražėnas -- Bražvilis ir, reikia pasidžiaugti, bostoniečių jis neapvydė.

Vakaro programa buvo pradėta dainom, kurias pianinu su įprastu ramumu ir susikaupimu palydėjo komp. Jul. Gaidelis. Bražvilis parinko rudenio nuotaiškai pritaikytas dainas ir neperzingu tenoru jas nuotaiškai padainavo. To programos daly buvo pora žinomų šlagerių (kaip St. Gallevičiaus Rudenio tango), pora liaudies dainų ir pora paties Bražviliaus rašytų kupletų. Kupletuose, prie gerai parinkto muzikinio akompanimento jis padainavo porą dalykėlių, kurie sukėlė nemažai gyvo ir nuosirdaus juoko, autoriui pelnė daug karštų plojimų. Bražviliaus kupletai galėtų būti neprasas patydzys, kaip reikia kupletus rašyti, kaip reikia paįsinti geros formos ir gero skonio.

Bražvilis, kaip literatūrinio feljetono autorius, berods, nėra reikalingas atskiro apibūdinimo, nes jo vardas mūsų periodikoje pasirodė 1936 m. Atskirdom knygom yra išleisti du jo feljetonų rinkiniai -- Normuotos šypsenos (1949 m. Vokietijoje), Kalorijos ir doleriai (1952 m. JAV). Bostono kultūriniam subatvakariui jis paskaitė du savo feljetonus -- Viršaičio sapną ir Studiją apie šokius. Savo raštus jis skaito laisvai ir su gera išraiška. Abu jo kūriniai Bostone sukėlė daug nemeluoto ir tikro juoko. Tada lyg būtų ženklas, kad juoko ir humoro esam pasilgę. Jei būtų keliamas klausimas, kuris Bražvilis -- dainininkas, ar feljetonistas -- yra stipresnis, tektų atsakyti, kad feljetonistas. Toleratūrinio žanro formą jis yra neabejotinai apvaldęs, jo veikėjai, nors ir groteskiniai, yra ryškūs ir turi apstą juokinančių silpnųjų jo feljetonų frazė laki ir sąmoninga. Tačiau šiame vakare puikiai sutilpo abu Bražviliai -- dainininkas ir rašytojas. Ir už tą viešną Bostone jam yra dėkingi ne tik kultūrinio subatvakarių rengėjai, bet ir jų parengimų lankytojai.

Kitas subatvakaris, rengiamas tuose pačiuose ALT S-gu Bostono sk. namuose lapkričio 20 d., yra skiriamas teatrui. Trumpu

žodžiu gal būtų galima jį taip apibūdinti: Dramos teatras kultūriniam subatvakariui. Tai nebus jokių sukakčių minėjimas, galtik mažytė užuomina, kad prieš 15 metų Bostone įsisteigė Dramos Sambūris, kuriam iki šiol tebevadovauja Al. ir Ant. Gustaičiai. Tam subatvakariui atskirą programą rengia Dramos Sambūrio nariai, vadovaujami akt. Al. Gustaitienės.

St. Santvaras

KAS TURI TEISĘ SUDARYTI TEISINIUS DOKUMENTUS

Daugeliui kyla klausimas, kas yra kvalifikuotas daryti kitiems asmenims teisinius dokumentus, testamentus ir kt.

Prieš porą metų Illinois valstijoje nebuvo griežto draudimo, kas turi teisę daryti įvairius dokumentus. Advokatai ir jų drajos patyrė iš praktinio gyvenimo, kad įvairūs neteisėti asmenys darydavo dokumentus ir tuo padarė daug nemalonių bei nuostolių žmonėms. Įvairios valstijos legislatorai yra įnešę įstatymus, kad uždraustų verstis advokatura be autoriteto. Chicagoje buvo užvesta byla prieš nekiln. turto pardavimo tarpininką, kurią laimėjo Advokatų taryba. Real Estate taryba apeliavo į aukšt. teismą, tačiau šis teismas patvirtino žemesnio teismo sprendimą. Tuomet R.E. taryba kreipėsi į tą patį teismą, kad iš naujo peržiūrėtų bylą. Ši pro-

cedūra yra tik dėl užvilkinimo. Ateityje, jei tik bus sudaromos sutartys, testamentai arba kiti dokumentai ne advokatų daryti, bus beveik ar jų sudarytojai bus baudžiami. Šios bylos tikslas -- apginti žmonių interesus, o ne susiaurinti jų teisių reikalų tvarkymą. Todėl advokatų drajos sako, kad šie įstatymai apgins žmones ir jų interesus to pat plotmėje, kaip yra su med. gydytojais ir dantistais: niekas neturi teisės parašyti recepto, išskiriant autorizuotą gydytoją. Adv. Charles P. Kal

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepriimkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST gamybos plokštelių krautuvėse arba reikalaukite katalogų rašant:

REQUEST RECORDS, INC.

66 Mechanic St. New Rochelle, N. Y.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS! PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AUKŠTYN KOJOM

Pulgis Andriušis

Besibaigiant trečiajam visuotiniam karui, susiorganizavo pagaliau pasaulinė vyriausybė ir nutarė Australiją, kaip skystai apgyvendintą kraštą, perleisti indonezijos geltonukams. Girdi, tegu sau veisiasi kaip kralikai į sveikatą!

Kaip ir į kitus australų didmiesčius, taip ir į Adelaidę atvažiuo su cigarais dantyse perkeldinimo komisija, atsiraitė rankoves, pasidėjo kojas ant rašomųjų stalių ir ėmė surašinėti visus baltuosius žmones pagal tautybes: jeigu skotas, tai bus gražintasi Škotiją, jeigu žydas, į Izraelį, jeigu lietuvis -- į Lietuvą, jeigu žemaitis -- į Žemaitiją. Lietuviams ir žemaičiams buvo paskirtas tranzitinis lageris Kokoso saloje, pačiame Indijos vandenyno viduryje, tol, kol pasibaigs karas, idant nesimaišytum karaviams po kojom ir per daug neprisiuostytum atominį nuklyd.

Susiradusi nulekamą laivą, komisija su cigarais dantyse vieną gražią dieną iš Port Adelaidės mus visus išplukdė paskirton salon. -- Na, o kaip gi su namais, skalbimo mašinomis, šaldytuvais, automobiliais? -- tuojau autorių paklausit. -- Viską be atlyginimo paliksim geltonukams, ką?

-- Nustiraminkit, -- atsako autorius, -- per kelius bombardavimus viskas nuėjo po vėlinių, teliko krūva dratgalių, ir tų dar užnuodyti!

Trumpai šnekėjus, išlipom Kokoso saloje nuogi, kaip tik ką gimę, kur kas didesni ubagai, negu kažkada atplaukdam iš Vokietijos su teisėtai ir neteisėtai įgytų daiktų kuparais. Dabar turėjome pažastin pasispaudę po vieną kitą plastikinį maišelį -- daugelio metų prakaitą, ašaras bei nemigą -- naujintėlius australinius svarus.

-- Meskit per bortą rykliams! -- šaiposi su cigaru komisija. -- Juk tie pinigai nebeturi jokios jokiosios vertės ir niekuomet neturės!

Nei dvi savaites plaukiant laivu, nei išlipus palmių krantanė vienas tautietis, nė vienas žemaitis nemetė maišelio rykliams, o, priešingai, dar glaudžiau spaudė pažastin, naktimis pasiklodavo jį sau po galva, net ir į patogumus eidamas su juo nesiskirdavo.

Vienas toks bajoras krepšinininkas jau norėjo trenkti į snukį komisijai, kai ši, išsiėmusi iš dantų cigarą, bandė pasijuokti iš tų beverčių popierinių pinigų: -- Šarap, neprastauburni jankia! -- nešė savo kumštį prie komisijos snukio vytiets, kol jo nepatvarkė milžiniškas negras, karo policininkas, sumales anksčiau pažymėtą jį į kortelinę mėsa.

Vienas daktaras, pakartotinai baigęs mokslus Melburne ir eilę metų dirbdamas po dvidešimt šešias valandas į parą, iki pat lubų prisivertęs kabiną vienas ant kito sužardytų maišų, net dviejų dienų neištvėrė kėlionėje, vieną rytą radom vargšą pasikabinusį už petnešų ant gembės. Kitas toks sunkiai maišutas iš Džilongo, matyt, rangovas, į kėlionės pabaigą ėmė nušnektį į šalį, šokinėti ant vienos

kojos, matyt, jam susidėjo galvoje, kad australiniai svarai vėl atgavo vertę.

Karas užtruko ilgiau, negu manėm. Praėjus metams nuo persikeldinimo, Australijoje indonezų policija nuošaliuose bruzguose sugavo vieną tokį sulaukinėjusį lietuvių ir oro paštu pristatė jį į Kokoso salą pas kitus mūsų tautiečius. Tad čia pasinaudokime jo dienoraščiu, kuriame aprašinėja įsiai savo šviežius įstovyklos gyvenimo:

-- 1971 m. balandžio 3 d. Tiesiai išlietuvo mane nuvedė į C bloką, kuriame gyvena iš Adelaidės išvietintieji lietuviai ir žemaičiai, išdavė maisto kortelės, pirtyje nuatominio, nes buvau gerokai prisisams tės radioaktyvinių kritulių. Atėjau savo barakėlin švarutėlis, prigulau laul pailsėti ir, kaip australų tyrliuokiuose buvau įpratus, užtraukiau linksnį dainelę.

Brolėliukas gi, žituriu, įbėga toks su balta juosta persirišęs žmogus, palma mane už gerkles ir tuskina mano galvą, sakytum, besitalkindamas ją įmest į krepšį:

-- Nutilk, tautietie, argi negirdi, kad už sienos eina lietuviškos mokyklos pamokos, jei dar tai pasikartos, mes patį turėsime uždaryti vienai parai daboklės!

-- 1971 m. bal. 5 d. Susipažįstu su stovyklos tvarka, koridoriuje ant juodos lentos privaryta nuo grindų iki lubų margų margiausių skelbių. Aha, va choro dirigento pranešimas: "Šiuomi skelbiu, kad kandidatų į mano chorą sąrašas jau prieš pusę metų yra uždarintas. Tik tai tie, kurie turi išimtinai gerus, operos aukščio balsus, galės būti prielietti prie bandomųjų egzaminų, bet šia proga įspėjau griežtai, jos su šiaip sau elniniais balsais prašau nesikreipti į mane, sutrukdant man taip labai brangų laiką". Pasirašo choro dirigentas. Hm, nieko neišeis, o ir aš, regis, nebloga kakarinė turėjau! Su baltomis pirštinėmis mane kvietė, kai gyvenau Australijoje. Egi dabar žituriu, choristai ir visokio plauko menininkai puikiai gyvena, gauna papildomas kortelės, po koncertų komisija sugrąžina dantyse rengia šaunius balius, girdo kokosinė degtinė, vietos laikraštėlis kelia į padanges meninius laimėjimus.

-- 1971 m. bal. 12 d. Pamažėle susipažįstu su kaimynais. Pavytusi ponitūtė, vedžiodama pieštuką popieriaus laktetyje, skaičiuoja, kiek ji su vyreliai per tiek metų buvo pristovėję savo nameliuose, kurie buvo galutinai išmokėti, liko tik tai laukti du metus iki pensijos, gyvenimas iki grabo lentos buvo išdažytas vaivorykštėmis, dar, va, trys tūkstančiai grynais... prakaitas, ašaros ir nemigai! Ir komisija su prižiūrėtojais nė netiki, kad buvom bekojia turtingu kapitalistų kopėčiomis į viršų, dabar skiria mus į valytojų bei sargų juodus darbus.

-- Na, o ką jūs senais laikais dirbdavote Lietuvoje? -- paklausiau dėl visa ko.

-- Mano vyras buvo žymus aktorius!

-- Tai gi labai gerai, -- atsakiau, -- tegu užsirašo į stovyklos dramos teatrą, ir gyvenis kaip varnalėšos patvartėje.

-- Matai, tautietie, mano vyras per tiek metų Australijoje, dirbdamas po griežta bosų priežiūra naktinius antvalandžius, negalėjo nieko kita vadinoti, kaip tik juodnugarį darbininką, nė kartą net į kiną nebuvo užėjęs, o dar sykį geležinis presas apmalė jam nosį, vadinasi, veidas pasidarė nelabai sceniškas, o ir balso medžiaga sušlubavo nuo pigių australinių gėrimų, stovyklos teatro režisiorius atmetė jo prašymą, girdi, turime pakankamai jaunesnių, ne taip apmalto nosim...

1971 m. bal. 15 d. Koridoriuje po kairei iš dešinės gyvena su didėle šeima p. Tačiliauskas. Pasiprašė į svečius, davė kokosinės kaušlūką ir ėmė skystis, girdi, būdamas ne tik Lietuvoje, bet ir tremtyje žurnalistu, dabar visiškai neprikintęs prie stovyklinių sąlygų.

-- Žmogau Dievo, kaip gi dabar, -- nustebau, -- kai visi kultūrininkai ieškomi su žiburiais?

-- Ponas, nežinau, kaip čia glausčiau pasakytį tamstai, -- tarė ant apatinės lūpos sulaukydamas šliukšnį kokosinės. -- Parašiau straipsnį stovyklos dieniniam biuleteniui -- atmetė, parašiau savaitiniam žurnalui -- atmetė. O mėnesinio redaktoriaus ne tik atmetė, bet ir pagrasino dabokle. Ne tai, kad nemokėčiau rašyti, bet mintys nebetinka bendram vartojimui: aš vis rašau, ką turime daryti, kad būtų išlaikyta lietuvių, o redaktoriai išbrauko mano straipsnius ir klausia, ką turi daryti lietuvių, kad imtųsi išlaikyti tokį idijotą, kaip tamsta? Aš po to ėmiau maišytis, ėmiau aiškintis, kad lietuvių galėtų mane paskirti redakcijos sekretorium ar bent provincijos korespondentu, kad tik nereikėtų daugiau dirbti fizinio darbo.

-- 1971 m. bal. 19 d. Sekmadienis. Nueinu į barakinę bažnyčią. Egi, žituriu, kunigėlis šaukia užsakus, ir, brolau, nė vienos vieniausios angliškos pavardės, aitytės, aitytės, utės, inytės, kad gi bent viena būtų McLean, O'Connor arba Smith! Čia kažkas netvarkoje, -- pamąsčiau sau vienas ir patvėriau už nudilusios alkūnės čia pat pasitaikiusį zakristiją -- Taip, poneli, -- atsakė Dievo tarnas, -- truputį neįprasta, kad lietuvių vestuvėse turėsime kalbėti lietuviškai, na, bet palengvute apsiprasim ir su tuo, o dabar, ponuti, nemaišyk melstis!

1971 m. geg. 1 d. Motinos Dienos minėjimas. Paskaitą laiko žilas ponas teisininkas. Girdi, jūs, močiutės, tenai turėjot būti kambarių valytojomis, fabriku darbininkėmis, tarnaitėmis, jūsų rankos suplešėjo, ant krumplių užaugo karpos, nuo nešvarumų jūs apsiptelėjot šunvotėmis, šonus ėmė sukli diegliai, kaip dyvilka kalavijų, nebeturėjote laiko eiti tinkamai motiniškų pareigų... Čia salėje viena motina sušuko: -- Kas tau sakė, kad aš buvau tarnaitė, kaip drįsti mus čia kollioti! Aš Lietuvoje buvau ir būsiu direktoriene, atsirado gi šnekalas! O pats gi ką dirbai Australijoje, bylas gynėi su kirka ir lopeta, a?

Čia suklego sukadakavo ir kitos močiutės, permušdamos šnekėtoją, ir iš visų pasisakymų paašikėjo, kad salėje nebuvo nė vienos tokios, kuri būtų dirbusi bent kiek žemesnį už raštininkės ar sąskaitininkės darbą, vietoj karpų ir šunvotėlių jos dabar kišo prelegentui savo daliai nulakuotus nagus: va, pašnypsk!

1971 m. geg. 15 d. Vis dėlto pavyko ir man gauti darbas bei papildomos kortelės. Priėmė sargų prie suaugusiųjų švietimo kursų, lentą nuvalau, pašiuoju ir pats pasiklausau, ką šneka protingi vyrai, nes per tiek metų, besikaitydami detektyvus ir bežiūrėdami arklius, buvau šventai įstikinęs, jog tai yra didžiausia pasaulyje gudrybė. Galima gyventi, kiekvieną vakarą didžiojo salėje rodo arba operą, arba baletą, arba dramą, niekas nerenka pinigų ubagams, lietuvių visus puikiai išlaiko. Savižudybių stovykloje jau nebepasitaiko, kitą mėnesį rengiasi uždaryti beprotnamį, australiniais banknotais visi apsidirgavo barakų sienas. Mano sienos sklypeliu apsimušti du maišus svary užfundijo viena geraširdė Brisbanės gydytoja, sako, all right (šiuos du žodžius berašydama apsidairiau, kad nepastebėtų špiegali!), juos uždėdau per dvi savaites...

Iš Nidos išleisto rinkinio "Daina iš kito galo".

ESAM LAISVI - NETYLĖKIM!

NENULEISKIM VĖJ AIS TOS SAVO IŠSAUGOTOS LAISVĖS! NES JI NE VIEN MŪSŲ: Į JĄ SUDĖTA IR VILTIS LIETUVOS.

TAD NAUDOKIME SAVĄJĄ LAISVĘ VISIEMS Į AKIS PASAKYTI, KAD LIETUVIŲ TAUTA DAR GYVA, IR KAD LAISVĖ PRIKLAUSO IR JAI. SAKYKIME DRĄSIAI, TVIRTAI IR VIENINGAI, TODEL

BŪKIME LAPKRIČIO TRYLIKOTOSIOS MANIFESTACIJOJ!

PRABILKIM UŽ LIETUVĄ DEŠIMTIMIS TŪKSTANČIŲ BALSŲ VIENU METU! NE PAŽADUS MIRT UŽ TĖVYNĘ SUNEŠKIM — JAI REIKIA MŪSŲ GYVŲ IR IŠTIKIMAI PAREIGINGŲ. SUNEŠKIME TVIRTĄ VALIĄ!

Manifestacija bus lapkričio 13 d. New Yorke Madison Square Garden (50 St. ir 8 Ave.) ir prie Jungtinių Tautų.

Salė atidaroma 10:30 val. Orkestras pradės groti 11:00 val. Programa prasideda 12:00 val. Atvykti į salę reikia prieš 11:00 val., kad būtų suspėta laiku susirasti ir užimti vietas.

Šiame laikraštyje atskirai bus pranešama kas iš kurios vietos organizuoja atvykimą, kur gaunami bilietai bei kaip patekti į manifestacijos vietą. Kiekvienas susirinkęs tas žinias, prašomas jas turėti savo ir kitų informacijai.

Bilietus prašome iš anksto įsigyti per vietinius manifestacijos komitetus, idant išvengtų spusties prie salės. Vietovėse, kur platintojų nėra, kreiptis laišku į Committee to Restore Lithuania's Independence, 29 W. 57 St., New York, N. Y. 10019, 10 Fl., atsiunčiant atitinkamą čekį ir užsa-

komą bilietų skaičių. Bilietų kainos 3, 2, ir 1 dol. Po lapkričio 5 d. užsakymai laiškais nebus priimami. Iki tol neįsigijusiems teks kreiptis prie įėjimo penktadienį, lapkričio 12 d. nuo 4:00 iki 10:00 val. vak. arba manifestacijos dieną nuo 9 val. ryto.

Manifestacijos reikšmingumui svarbu, kad lietuvių valia ir ryžtas būtų paliudytas kuo didesniu dalyvių skaičiumi ne tik iš artimų, bet ir iš tolimų nuo New Yorko vietų. Artimose vietovėse gyvenantiems privalu ypač gausiai dalyvauti — ne tik po vieną, bet ištisomis šeimomis. Ypač jaunimui reikia sudaryti sąlygas tą dieną būti manifestacijoj.

Negalintieji atvykti irgi gali dalyvauti manifestacijoj, skleiddami žinią apie manifestacijos tikslą ir turinį vietos visuomenėje ir savo miestų spaudoje, ir taip pat prisidėdami savo pinigine auka.

KOMITETAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBEI ATSTATYTI

KOMPARTIJOS PADĖTIS LIETUVOJE

Vietoj nepaskelbtos Sniečkiaus kalbos Kremliu, vilniškiškai laikraščiai perspausdino jo straipsnį iš Komunistų žurnalo. Bet tai buvo ne apie Krėmliuje nutartą reformą, o apie 25 metų sukaktį nuo Lietuvos komunistų partijos įjungimo į sovietinę partiją.

Aiškindamas tos sukakties reikšmę, Sniečkus išdėstė, kaip ir jo paties vadovaujamoji partija jau 25 metai beesanti netekusi savarankiškumo: nuo 1940 metų spalio 8 dienos ji tapo tik paprastas teritorinis VKP(b) — dabar TSKP — padalinys.

Pogrindinio veikimo laikais komunistai Lietuvoj dėjo dideles pastangas atrodyti patriotiška Lietuvos politinė partija. Ir dabar Sniečkus dar pikta priekaištuoja kitoms Lietuvos politinėms partijoms, kam jos tada, anot jo, "melagingai skelbė, kad internacionalizmas nesuderinamas su savos nacijos interesais, o komunistai esą abejingi tiems interesams".

Komunistams buvo sunku susikratyti lietuvių akyse šio priekaišto, todėl — pasakoja Sniečkus — net Z. Angarietis iš Minsko 1936 metais "stengdamasis padėti Lietuvos komunistams", juos taip mokęs:

"Reik taip visą darbą statyti, kad plačiausios masės žinotų mūsų partiją, kaip į partiją, kuri gina plačios Lietuvos liaudies reikalus". (Lietuvos — Angariečio pabraukta).

Nepavyko Sniečkui per tolesnius ketverius metus iš savo komunistų padaryti lietuvių politinę partiją, o paskui, — kai prisigerinimas prie Lietuvos žmonių jiems tapo nebereikalingas, — tos partijos vardas liko tik teritorinio VKP(b) padalinio pavadinimu.

To straipsnio paskelbimu Sniečkus lyg ir pasiaiškino, kodėl jisai nebeturi žodžio apie "savo nacijos interesus". Nors Vilniuj jam dar ir leista vartoti Lietuvos komunistų partijos vardą, iš tikrųjų ta partija likviduota ir suvirstinta jau prieš 25 metus. Lietuvos teritorijoj dabar yra 92 tūkstančiai komunistų —

apie šimtą kartų daugiau kaip prieš 25 metus, bet tai yra jau TSKP, paprastai tariant, — Rusijos komunistų partijos bilietais apsirūpinę žmonės, kurie, kaip ir pats Sniečkus, turi būti paklusnūs viešpatuojančiai tos partijos viršūnei. (E)

KOMUNISTAI NEPR. LIETUVOS TEISME

1929 metų vasario 7 d. Kaune buvo trylikos komunistų pogrindininkų byla. Buvo teisama 13 tokių, daugiausia jau profesionalių agitatorių, beveik vien žydų (jų tarpe Meskupas): tik vienas buvo lietuvis, tada Ukmergės gimnazistas, dabar kompartijos istorikas Vilniuj — R. Šarumaitis. Vienas iš teistųjų toj byloj, A. Ribakas, dabar personalinis pensininkas, Komjaunimo Tiesoj pasakoja apie bylą.

Prof. V. Stankevičius buvo jų gynėjas. Patarė jiems teisme laikytis ramiai ir davė vilties, kad bausmės busiančios nedidelės, arba ir visai busią paleisti. Tačiau partijos vadovybė, tuo metu instruktuojama iš Minsko, panoro išnaudoti bylą savo propagandos tikslams. Pasirūpino, kad teismo salėn susirinktų palankios publikos (teismas tada netikrinavo, kas ateina viešų teismo posėdžių pasiklausyti) ir "leido" keliems teisiamesiems agitacines prakalbas. Teismo salė jiems buvo patogī vieta tokioms prakalboms. (Dabar politinėse bylose ten teisiamesiems tokių dalykų nė iš tolo neleidžiama. Užtat publika parenkama balsingai pritaranti prokuroro kaltinimams).

Bylai baigiantis atrodė, kad gynimas buvęs įtikinantis ir atrodė, jog teismas neskirs didesnių bausmių kaip kokius 3-4 metus, iš kurių 15 mėnesių visi teisiamesieji buvo jau atkalėję. Bet Meskupas, Kabar, broliai Atžinai ir dabartinį atsiminimų pasakotojas Ribakas, partijos pavesti, išdrožė tokias prakalbas, kurios pavertė niekais prof. Stankevičiaus įrodinėjimus, jog teisiamejū dalyvavimas priešvalstybinėj veikloj ne-

įrodytas. Prakalbos papildė ir sustiprino visus įrodymus prieš kaltinamuosius ir jiems buvo paskirta bausmė — po 8 metus kalėjimo. Kiti septyni, kurie tylėjo, buvo atleisti nuo bausmės. Ribakas nepasakoja, kas su tais atsitiko vėliau, būtent, rusams užėmus Lietuvą. Jų nė vieno nematyt personalinių pensininkų sąrašuose. (E)

STEBĖTOJAI ROMOJE

Romoj šiuo metu laikomi du Vatikano Tarybos stebėtojai iš Vilniaus: M. Jackeivičius ir A. Petrauskas. Spalio 7 d. Tiesa paskelbė jų telegramą, — 220 eilučių! — kurioje pasakojama Tarybos posėdžių eiga.

Iš tokio pranešimo Lietuvoje apie Vatikano Tarybą tiek tebūtų sužinota, kad ten vyksta ginčai tarp "atnaujintojų" ir "tradicininkų", ir kad popiežius užima "tradicininkams" palankesnę poziciją, o apie religijos laisvę daugiausiai kalbą tie vyksupai, kurie nori laisvės išlaikyti religiją privalomą net prievartos priemonėmis. Kova tarp "atnaujintojų" ir "tradicininkų" tebevykstanti, jos galo dar nesą galima numatyti. Tačiau pranešime kyšo pageldivimas, kad laimėtų "tradicininkai". Net ir jau priimtus nutarimus, kuriuose yra naujos dvasios, tie stebėtojai nutyli. (E)

PAŽIŪROS Į 'KOMBINAVIMĄ'

Kaune įkliuvo Zarasų tekstilės-galanterijos fabriko pareigūnas: buvo atvežęs parduoti iš fabriko pasiimtų medžiagų. Pasiūkė, kad medžiagas "nukombinuoti" padėjo to paties fabriko tarnautoja komjaunuolė. Iš komjaunimo organizacijos reikalavama, kad ji pati prižiūrėtų savo narius. Tačiau to fabriko komjaunimo susirinkime fabriko administracijoj dirbantieji komjaunuoliai apgynė kaltintą tarnautoją, įrodinėdami kad dalyvavimas "kombinavime" nesą svarbus nusikaltimas. Susirinkimam

atėję vietiniai partijos pareigūnai, vienas, išgirdęs ginčą tokiu reikalu, pasiūlino iš susirinkimo, o kitas prisidėjo prie "kombinavimo" teisintojų.

Valdiniai moralistai iš Vilniaus smerkia Lietuvoj išpopuliarėjusį dėsni "nekombinuosi — negyvensi", bet netgi komjaunuoliai ir komunistai į tai žinri ne marksistinio idealizmo, o greičiau socialistinio realizmo akimis. (E)

* Prienuose pašalinti iš pareigų ir ketinami traukti atsakomybėn trys tarprajoninės komitėtinės stovybos organizacijos vadovai: N. Keliotis — vedėjas, J. Sakkevičius — vyr. darbų vykdytojas, Č. Lakavičius — vyr. buhalteris. Priėžastis — stovybininkų girtuokliavimas ir medžiagų išgrobstymas. Dėl to šįmet jie iš septynių planuotų pastatų tepastatė vieną. (E)

* PRIE IR TAIP JAU GAUSIOS politinės propagandos, Vilniaus televizijos programoj įvestos politikos pamokos. Nuo šiol, iki kitos vasaros, kiekvieną antradienį, 5:30 val. p.p., tai yra, dieninėje pamainoje dirbantiesiems ką tik grįžus iš darbo, pusė valandos televizijos programos bus paskirta toms pamokoms. Pirma pamoka buvo spalio 6 dieną. Doc. K. Navickas kalbėjo tema — TSKP istorija kaip mokslas. Spalio 12 dieną doc. A. Bunkus aiškino politinės ekonomijos pagrindus. (E)

* IŠAUKLĖTI NAUJĄ sovietinį žmogų — yra viena iš didžiųjų rusų bolševikų partijos priemonių, kurios pagalba jie tikisi tvirtčiau išsilaikyti valdžioje pačioj Rusijoj ir užimtuose kraštuose. Tuo sumetimu jie stengias gyvenimą, kiek įmanoma, kolektyvinti. Tad ne tik dėl gyvenamųjų namų stokos, o ir gyvenimo kolektyvinimo tikslu Lietuvoj irgi dabar stengiamasi darbininkus apgyvendinti bendrabučiuose. Tačiau nei tie nepadaeda išauklėti tobulų pavaldinių. Komjaunimo Tiesoj inž. A. Liekis nurodo, kad:

"Auklėjant naują žmogų didelę reikšmę turi ir aplinka... Nepa-

sakyčiau, kad ji gera, ypatingai pas tuos, kurie gyvena bendrabučiuose. Senamadiškos lovos, neskoningos maistui spintėlės, lužtančios kėdės — štai kankurių bendrabučio kambarių papuošalas. O argi negalėtų komjaunuoliai savo kambarius padaryti jau kesnius, skonesnius, žinoma, galėtų... Reikia tik noro. Tačiau ir jų galimybės ribotos... Bendrabučiuose nėra raudonųjų kampečių, virtuvių, nebūna gyventojų susirinkimų. Gal todėl taip daž-

nai, ypatingai algų mokėjimo dienomis, praeivius baugina ausį rėžiančios 'sutartinės' bendrabučiuose". (E)

* Spalio 4 d. Varšuvon vėl atvyko net 30 lietuvių menininkų ekskursija iš Kauno. Aplankys dar ir Poznanę, Lodzę, Krokuvą, Zakopanę. Tokios išvykos dabar dažnos ir jos populiaria Lietuvoj supratimą apie tiesiogines ir netiesiogines priklausomybes nuo Maskvos skirtumą. (E)

KOKIA GALI BŪTI GERESNĖ DOVANA ŠVENTĖMS JŪSŲ GIMINĖMS USSR

jei ne gabalas apsiaustui (paltui), eilutei (kostiui), suknelei geros rūšies grynų vilnų arba pusvilnonės medžiagos. Tiktai dabar šventėms sumažintomis kainomis Jūs galite užsakyti neribotą kiekį, be maito ir be kitokių rinkliavų eilutėms (kostiuiams) ir suknelėms nesiraukšlėjančios elastiškus audeklus, kurie savo rūšimi ir tvirtumu neužsileidžia geriausiems užsienio audeklams. Didelį pasirinkimą to viso Jūs rasite parodoje salėje, firmos

PODAROGIFTS, INC.

220 Park Ave. South (kampas 18-tos gatvės)
New York, N. Y. 10003. Telefonas: 228-9547

Ten galite švenčių dovanoms užsakyti automobilius, motociklus, dviračius, radijo priimtuvus, šaldytuvus, siuvas masinas, laikrodžius ir daugeli kitokių prekių. Didžiulis pasirinkimas produktų, vyno, delikatesų švenčių stalui. Negaiškite laiko, užsakykite dabar. Aukšta kokybė ir skubus dovanų pristatymas giminėms į namus garantuojamas.

Aplankykite mūsų parodinę salę ir pamatysite žavingo grožio, tvirtumo, puikiai ir išbaigtai bei dailiai padarytus USSR gaminius

Mes žinome, kad dėl ilgo ir tolumo išsiskyrimo Jūsų giminės vis vien Jums artimos ir brangios. Jūsų DOVANA per PODAROGIFTS, INC. jiems parodys, kad jų neužmiršote dabar ir neužmiršite ateity.

Atsiminkite, kad tik firma PODAROGIFTS, INC. yra vienintelė Vnešposyltorgo atstovas priimti užsakymus dovanoms.

RUOŠIASI DERLIAUS ŠVENTĖS BALIUI

Netenka abejoti, jog visuomenė, skaitanti lietuvišką spaudą, žino apie Pabaltijo moterų organizavimąsi, veiklą ir tikslą, tenka tik padėti susigaudyti pačiame pavadinime, kuris yra, tautinės autonomijos tikslu, kiek pakeistas ir todėl klaidingas. Anksčiau vad. nama Pabaltijo moterų organizacija dabar yra pasivadinusį Lietuvų Moterų Klubų Federaci-

ja. Kaip jau žinoma šios organizacijos pagrindinis tikslas yra su latvėmis bei estėmis sujungtomis pastangomis siekti Lietuvos ir visam Pabaltijui laisvės. O kad Lietuvos laisvinimo būtų palaikyti gyvą svetimųjų pasaulyje, LMK Federacija yra įsiregistravusi, yra juridinis narys pasaulinio mąsto moterų organizacijos -- GFWC. Ši orga-

nizacija skaičiuoja savo narius milijonais -- turi jau vienuolika milijonų narių, veikiančių 52-jose valstybėse, apjungia 1800 moterų klubus. Organizacijai gali ir priklauso moterys neatsižvelgiant jokių skirtumų, kaip: socialinio, rasinio, religinio ar politinio skirtingo įsitikinimo.

Anksčiau minėta pasaulio moterų organizacija -- GFWC sekančiais metais švenčia 75-metų veiklos sukaktį. Ta proga įvyks klubų atstovų suvažiavimas Chicagoje, minint deimantinę sukaktį. Lietuvų moterų klubui teko didelė garbė padaryti priėmimas jų atstovėms, teisingiau pasakius -- atstovų atstovėms, nes iš viso pasaulio laukiama atvykstant net keli tūkstančiai moterų, o priėmimo laukiama apie 200 asmenų. Tai bus puiki proga pristatyti Lietuvos laisvinimo būtų pasaulio moterų atstovėms. Klubas ir rengiasi šią progą kuo puikliausia išnaudoti. Priėmimas rengiamasi padaryti tautiniame stiliuje, Jaunimo Centro rūmuose, o drauge pristatyti ir lietuvių moterų kūrėjų -- menininkę, dainininkę ir drauge rezistentę. Suprantama, tokiame dideliame - atsakingame uždaviniui atlikti yra reikalingi ir pinigai, o kasa ... kol kas, dar tuščia. (Mat keletą metų iš eilės, klubo veikla buvo sustabdyta).

Kaip minėta, klubo uždaviniai yra dideli - atsakingi, o kasa tuščia, tad klubo energingosios narės apsisprendė ir visu stiprumu jau ruošiasi parengti galimai aukštesnio stiliaus balių plačiai Chicago visuomenėi. Balių pavadino Derliaus vardu ir dabar stengiamasi sukurti atatinamas nuotakas baliuje. Laukiama svečiai ru šilta vakariene ir meninė - koncertinė programa, kurią išpildys solistai P. Bičkie nė ir buv. Metropolitan operos solistas A. Brazis. Tikimasi, jog Chicago visuomenė gausiai atsilankys į šį aukštinio rudenio nuotakų balių ir drauge parems klubo veiklą, jo taip svarbią tautinę įsipareigojimą... Derliaus šventės balius įvyks š.m. spalio mėn. 30 d. 7 v.v., Jaunimo Centro rūmuose.

(zi)

Skaityk ir platink
DIRVĄ

PADĖKA

Korpi Neo-Lithuania Clevelande reiškia širdingą padėką visiems prisidėjusiems darbu ir aukomis ruošiant spalio mėn. 9 d. jaunimo vakarą. Visi dalyvavusieji jautriai suprato jaunimo gerus norus ir labai efektingai parėmė.

Ypatinga padėka tenka Šv. Jurgio parapijos kelboniui kun. B. Ivanauskui, leidusiam naudotis sale nemokamai ir tuo suteikiusiam galimybę vienai lengvai mašinai nuvykti į manifestaciją New Yorke. Galės vykti 6 studentai, daugiausia prisidėję prie šio vakaro pasisiekimo. Daugelis žmonių neatsvyko, motyvuodami, kad jau kartą esą aukoję manifestacijos reikalams. Mes norime priminti, kad rinktos ir renkamos aukos bus persiunčiamos Vyr. Manifestacijos Komitetui, New Yorke ir nė vienas centas nebus panaudotas vietos jaunimo paramai. Vakarų tikslas ir buvo suorganizuoti daugiau lėšų, kad galėtų nuvykti tas Clevelando jaunimas, kuris savo lėšomis nėra pajėgus to padaryti.

Dėkojame visiems aukojusiems bufetui: p.p. Benokraitienei, Eidimtienei, U. Gaizutienei, Garlauskienei, E. Girgalitienei, O. Jarašūnienei, Maslauskienei, I. Mašiotienei, Karsokienei, p.p. Gaidžiūnams, p. Čepukaitienei ir P. Budrienei už bufeto suorganizavimą.

Aukojusiems pinigais po \$5: P. Degesienei, p. Gasparaitienei ir p. K. Karpiui ir po \$1 -- dviem nežinomiems studentams.

Clevelando Vėjųnėms širdingas ačiū už gerą programą.

P. Navickienei ir jos talkininkėms p.p. Jocienei ir Ežerskieni už paruoštą skanią vakarienę be atskiro atlyginimo. Ypatinga padėka tenka p. Rygelui už leidimą naudotis mūsų mieloms šeimininkėms kepykla ir karštos vakarienos pristatymą į salę; p.p. Stankevičiui, Stugui ir A. Karsokui už vaišinimą svečių bare; p. Andriui Šenbergiui padėjusiam suorganizuoti muziką šokiams. Ačiū visiems atsilankiusiems svečiams.

Rengėjai

PADĖKA

Širdingai dėkojame programos išpildytojams sol. I. Stankūnaiti, pianistui A. Kuprevičiui ir p. R. Brazaitienei.

Ponams A. ir J. Kazėnams už solistės globą, p. Mikšiams už skirtą antrąją premiją šokėjams, p. Gražuliams už batelius.

Mūsų didelė padėka priklauso mokyklos remėjams. Atsiprašome Dr. V. ir Dr. V. Adomavičius Dr. A. ir St. Baltruškeus ir Genę ir Juozą Čyvas, kurių pavadės nespėjo patekti į programos rėmėjų sąrašą.

Korespondentui V. Rociūnui už parodytą ypatingą dėmesį spaudoje. Draugui, Dirvai, Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjui p. J. Stempužiui.

Taip pat dėkojame visiems viešnia ar kitokia auka ar darbuprisidėjusiems prie koncerto pasisiekimo. (Tų talkininkų sąrašą išvardintos 65 pavardės).

Visiems svečiams atsilankiusiems koncerte nuoširdžiai dėkojame.

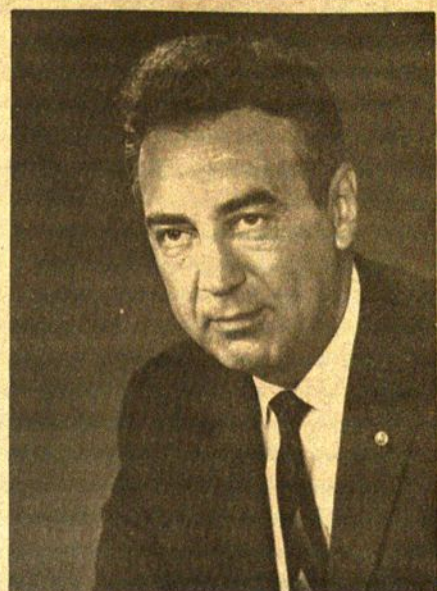
Šv. Kazimiero Lit. Mok. Tėvų Komitetas

* SOVIETIJOS lengvosios atletikos varžybos šįmet vyksta Alma-Atoje, Kazachstane, apie 100 mylių nuo Kinijos sienos. Lietuvos komanda, perėjusi metais išsilaikusi paskutinėje pirmąjančio dešimtuko vietoje, išvyko į Alma-Matą su kuklia viltimi -- tik išsilaikyti toje pačioje, neiškristi iš dešimtuko.

Iki spalio 12 buvo pasibaigusios moterų rungtnės. Moterys dešimtojoje vietoje išsilaikė, bet dar nebuvo aišku, ar atlaikys poziciją vyrai. Birutė Zalagaitytė-Kalėdienė antrajame rate buvo numetusi įtį 55,10 m., bet trečiajame rate tepasiekė 45,46 m. ir nepateko į baigmines varžybas, nes tik šešios geriausios turėjo tą teisę, o ji buvo aštuntoji. (E)

* "Lietuvos" ansamblio (V. Barusevičiaus) važinėjimo po Rytų Vokietiją metu buvo tartasi, kad vokiečiai išleis Putino ir Vienušio poezijos. Tačiau L. Košutas iš Berlyno atvykęs Vilniui, susitarė su lietuviais rašytojais: I. Meru ir M. Sluckiu. (E)

PERK FOR MAYOR

- Prieš miesto pajamų mokestį
- Užstos mažų nuosavybių savininkų investicijas
- Užtikrins visų piliečių visais laikais saugumą gatvėse
- Sustabdys landynių plėtimąsi
- Ištikimas visų tautybių bičiulis
- Bičiulis vyresnio amžiaus piliečių

X **Ralph J. Perk**

INDEPENDENT "PERK FOR MAYOR" COMMITTEE
Nicholas Bucur, Camp, Co-ordinator, 10206 Clifton Blvd.

LENKTYNĖS TARP PERKO IR STOKES

Clevelando burmistro rinkimais rodomas didelis susidomėjimas ne tik Clevelande, bet ir visoje Amerikoje. Tokio susidomėjimo priežastim galima nurodyti į straipsnius Christian Science Monitor, Columbus Dispatch, US World & News Report, Chicago Daily News, tiems laikraščiams ir žurnalams pabrėžiant, kad rinkimuose iš 4 kandidatų priekini prasižėję negrų kandidatas Stokes ir nepriklausomas Perk. Negrai yra ypatingai gerai susiorganizavę ir tikimasi, kad jų balsų skaičius pasieks 40% visų balsuotojų.

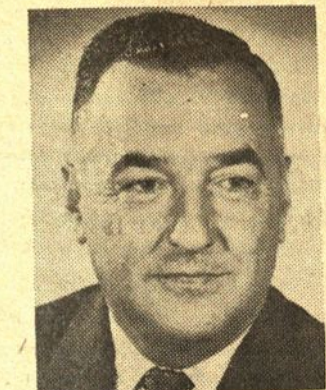
Nurašęs kitus du kandidatus, Stokes du kartu viešai pareiškė,

kad lenktynės vyksią tarp jo ir Perko.

Ekspertų nuomone, paskutinėmis kampanijos dienomis augęs rinkimų nusistatymas balsuoti už Perko kandidatūrą.

Stokes remiasi bent 75% negrų balsais, kai tuo tarpu Perkui lieka 25% respublikonų ir jam sentimentus reiškiančių tautybių grupių balsai. Prie jų prijungus apie 15% negrų respublikonų balsų, Perką gali laimėti žymia dauguma.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

**Dėl jo patirties ...
IŠRINKITE
CHARLES R.
LAURIE
JUDGE
CHIEF JUSTICE
CLEVELAND MUNICIPAL
COURT**

• ENDORSEMENTS •

- Cleveland Bar Association
- Citizens League
- Press & Plain Dealer
- Democratic Party
- Democratic Cosmopolitan League
- Cleveland Building and Construction Trades Council
- Labor Organizations
- Many Civic & Fraternal Organizations

SUGEBĖJIMAS... DRĄSA... GARBINGUMAS

X **CHARLES R. LAURIE**

JOHN D. CIMPERMAN—Chairman, 3624 W. 130th St.

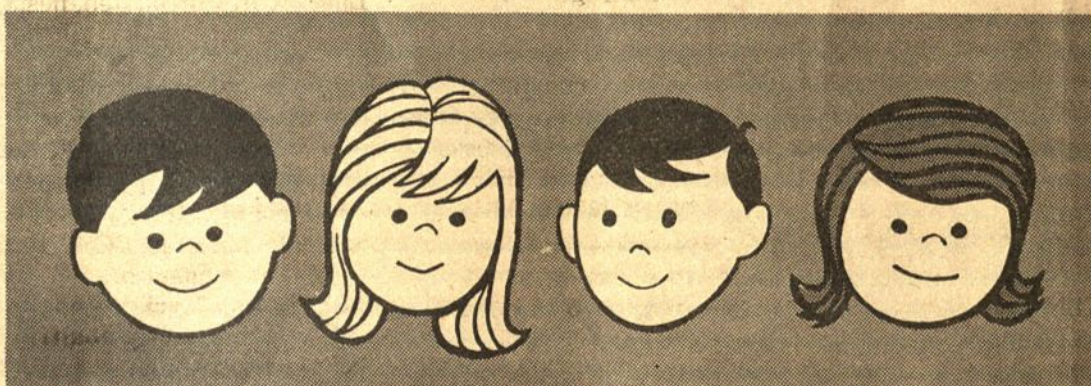
X **HUGH CALKINS**

REMIAMAS —

- Democratic Party
- Cosmopolitan Democratic League
- AFL-CIO
- Press & Plain Dealer

**FOR CLEVELAND
SCHOOL BOARD**

Lillian Nowicki Nolan, Co-Chairman
10732 Bellaire Road, Cleveland, O.

JŪSŲ VAIKŲ LABUI

**VOTE ☒ YES
ON ISSUE 1**

**SUTELKS DAUGIAU VALSTIJOS PINIGŲ
VIETOS MOKYKLOMS:**

- Daugiau profesiniam paruošimui.
- Daugiau vadovaujantiems patarimams.
- Daugiau specialaus paruošimo psichiniai ir fiziniai atsilikusiejiems vaikams.
- Daugiau kvalifikuotų mokytojų ir mokslo priemonių.

OHIO COUNCIL FOR EDUCATION

88 East Broad St., Columbus, Ohio 43215

James O. Brennan, Administrative Director

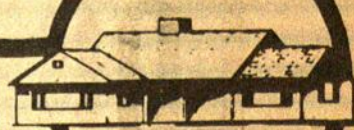
Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1900

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

**JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES**

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Rinkiminė kampanija svarbiam Clevelando burmistro postui užimti žengia į savo paskutinį etapą. Keturi kandidatai, apleidę savo tiesiogines pareigas, šiuo metu stengiasi sutikti kuo daugiausia žmonių ir įtikinti, kokie pavojai grėsia išrinkus ne tą, o kitą kandidatą. Būdinga, kad dabartinis burmistras, kandidatuojęs ir sekančiai kadencijai, savo "pasilūlį" ne-taiko į kitų kandidatų asmenis, bet remiasi savo administracijos padaryta pažanga. Pvz., burmistras R. Locheris, tarp kita ko, pabrėžia gerai išvystytą priešgaisrinę apsaugą, dėl ko esą sumažėję apdraudų ratos.

Kandidatai R. McAllister ir C. Stokes daugiau dėmesio kreipia į demokratų partijos mašineriją, jos pareigūnų psichologinį spaudimą į balsuotojus ir kitus metodus, naudojamus pakenkti kitiems kandidatams. Tiek McAllister, tiek ir C. Stokes savo kalbose iškelia įvairių naujų mokesčių problemas, kurios turėtų liesti daugiausia pramonę ir prekybą.

R. J. Perk savo kampanijoje remiasi aiškiu nusistatymu kovoti prieš bet kokius naujus mokesčius, kurie ne tik kelia kainas, bet atbaido pramonę kurtis Clevelande. Kaip prityręs miesto ir apskrities administracijos pareigūnas, jis

Susipažinimas su dailininkais p. Braziulių namuose. Sėdi iš kairės D. Smith, O. Mikulskienė, dail. Č. Janušas, dail. J. Rimša, dail. A. Vaikšnoras, PLB vicepir. A. Mikulskis, N. Braziulienė, A. Plavičienė. Stovi: PLB reikalų vedėjas E. Karnėnas, Lazdinienė, P. Lelys, A. Balašaitienė, V. Braziulis, G. Herrera, A. Plavičius ir S. Lazdinis.

pramato (turėdamas paruoštą planą), kur galima būtų susiaurinti administracijos išlaidas, kad sutaupius milijonus dolerių miesto reikalsams be naujų mokesčių įvedimo.

The Cleveland Press pravedė kai kuriose apylinkėse apklausinėjimus, lentelėse parodant, kad apklausintų balsuotojų dauguma pasisako už burmistą R. S. Locherį. Į tuos apklausinėjimus R. J. Perk atsako, kad renkant jį į County Auditor's postą, tie apklausinėjimai lygiai taip pat rodė jį pralaimėtoju, tuo tarpu kai jis laimėjo rinkimus didele balsų persvara.

PAGERBĖ SVEČIUS DAILININKUS

Taip susidėjo aplinkybės, jog vienu metu Clevelande susibūrė keli reti dailės meno atstovai. Neseniai mūsų mieste įsikūrė dailininkas Liudas Vilimas, atsikėlęs į Clevelandą svarbiai tarnybai May Company. Prieš porą savaičių į Clevelandą atvyko tolimas svečias Jonas Rimša, pagarsėjęs Pietų Amerikos kraštuose dailininkas, sekančio mėnesio vidury Gallery International turėjęs savo kūrinių parodą. Maždaug tuo pačiu laiku į Clevelandą buvo atvykęs ir dailininkas Česlovas Janušas, Čiurlionio Ansamblio namuose suruošęs Lietuvos gamtovaizdžių ir jūros motyvais sukurtų kūrinių parodą.

Retų ir iškilų dailės meno svečių viešnagė Clevelande iššaukė nemažą susidomėjimą. Pastarųjų dviejų savaičių mūsų kultūrinį parėngimą dalyvių dėmesiu buvo ne tik tai meninės dalies išpildymai, betgi ir reti svečiai clevelandiečių pakviesti visur, kur tik svečiai galėjo mažiausiai praleisti laiką, susipažinti su įvairiomis mūsų meno apraiškomis, taip pat susipažinti ir su paskirais mūsų miesto kultūrininkais.

Vienas toksai clevelandiečių kultūrininkų susipažinimo vakaras su dailininkais praėjusią savaitę įvyko Vytauto ir Noros Braziulių namuose, kur susibūrė apie dvidešimt įvairių kultūros sričių darbuotojų.

Iškiliosius dailės meno atstovus pasveikino muzikas Alfonsas Mikulskis, iškeldamas dailės ir bendrai meno reikšmę tautos kultūriniam gyvenime. Jis sakė, kad juo didesnę reikšmę visos meno apraiškos turi svetimuose kraštuose susibūrusioms savoms tautinėms bendruomenėms bei paskiriems jų nariams. A. Mikulskis pastebėjo, kad kultūros vertybės yra vienos svarbiausių vertybių tautinės gyvybės išlaikyme bei savų tautiečių kultūriname brandinime.

Vytautas Braziulis išreiškė dėkingumą svečiams už jų apsilankymą ir sudarymą galimybes su jais pabendrauti.

Šio susitikimo prisiminimui, Vytautas ir Nora Braziuliai svečiams Jonui Rimšai ir Antanui J. Vaikšnorui įteikė K.M. Čiurlionio kūrinių spalvuotų reprodukcijų rinkinį.

Po trumpų sveikinimų, Vytautas Braziulis svečius supažindino su dailininku mėgėju Petru Le-

liu bei keliais jo dailės kūrinių, kuriuos dailininkas buvo atsigabėjęs. Klek teko pastebėti, P. Lelio dailės darbai svečiams padarė gerą įspūdį. Antanui J. Vaikšnorui parodžius išskirtiną dėmesį vienam kūriniui, pavadintam "Audra", jo autorius, Petras Lelys jį padovanojo A.J. Vaikšnorui ženkian gražios bičiulystės. (v.v.)

• Charles R. Laurie yra tikrai kvalifikuotas užimti vyr. teisėjo vietą Clevelando Municipal teisme. Jis turi 15 metų patirtį kaip advokatas ir laikomas geriausiai prityrusiu teisininku. Be to, jis yra buvęs prokuroro padėjėjas.

Jį remia teisininkų draugija, spauda, demokratų partija ir visa eilė organizacijų.

PASKUTINIS RAGINIMAS Į NEW YORKĄ

KLNA Clevelando Komitetas praneša, kad registracija į lapkr. 13 d. manifestaciją baigiasi sekmadienį, spalio mėn. 31 d. Po šios datos komitetas gražina bi-lietus ir neatsako už transportą bei nakvynių rezervacijas.

Visi clevelandiečiai prašomi skubiai registruotis pas visus komiteto narius, sekmadienį po Mišių abejojose lietuvių parapijos bažnyčiose ir sekančiose krautuvėse:

Baltic Delicatessen (p. Astrauskas), 6908 Superior Ave.

Patria (p. Gaidžiūnas), 794 East 185 St. Salamander Shoe Store (p. Gražulis), 2546 Lorain Ave.

Kelionės kaina į abu galus \$19.00. Prašome sumokėti iš anksto ir pranešti ar pagėdaujama nakvynė.

Šis raginimas yra paskutinis.

KLNA Clevelando Komitetas

KRISTAUS KARALIAUS ŠVENTĖ

Spalio mėn. 31 d., sekmadienį, 3:30 val. p.p. Naujos parapijos salėje įvyks Kristaus Karaliaus šventė. Kun. Kęstutis Žemaitis skaitys tai dienai pritaikytą pasakaitą.

Kun. K. Žemaitis yra šv. Jurgio parapijos vikaras, neseniai atvykęs iš Romos ir kupinas entuziazmo, patriotiškumo bei tikros kunigiškos dvasios.

Po paskaitos seks meninė dalis.

Įėjimas nemokamas.

• Ralph J. Perk, kandidatas į Clevelando miesto burmistro vietą, yra pareiškęs, kad County Auditor's įstaigoje jis yra sutau-pęs 3/4 mil. dolerių. Būdamas burmistru, jis sutau-pys milijonus. O tai esą galima atsiekti visai neke-liant mokesčių. Vietoj atidavus koncesijas, miestast galėtų surinkti daug pinigų, pvz., kad ir iš Hopkins aerodromo parkinimo vietos, kuria dabar naudojasi koncesiją gavęs tulas Metzenbaum. Pačioje rotušėje galima sutaupyti iš algų, sumą žinant tarnautojų skaičių, eliminuojant per protekcijas patekusius, bet savo darbo neatliekančius tarnautojus, pakeliant visų skyrių darbingumą.

Miestui taip pat svarbu, kad pramonės įmonės nebėgtų ir nepersikeltų į kitus miestus, bet kad kuo daugiau jos koncentruotųsi Clevelande, tuo sudarant daugiau darbų ir pajamų miestui.

Daugiau darbų miesto ribose esančiose įmonėse reikėtų mažiau išlaidų šalpai. Tuo pačiu sumažėtų ir nusikaltimai gatvėse.

• Apdraudos reikais geriausius patarnavimus gau-site kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

ISNUOMOJAMI

du kambariai ir garažas. Visos privilegijos virtuvėje. Apžiūrėti po 5 val. vak.

1238 E. 87 gt. (117-119)

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės darbams. Tai pastovus darbas, teikias puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ryto iki 5 val. p. p., nuo pirmadienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.

2149 WEST 53rd STREET (prie Lorain Ave.) TEL. 961-6000

VISIEMS GEROS VALIOS AMERIKIEČIAMS!

Veikdama sąmokslu su Hitlerio režimu, Sovietų Sąjunga sulaužė sekančias pagrindines sutartis su Lietuvos Respublika:

1. 1918 m. kovo mėn. 3 d. LIETUVOS BRAS-TOS SUTARTĮ, kurioje Sovietų Sąjunga vi-siems laikams atsisa-kė visų pretenzijų į Lietuvą.
2. 1920 m. liepos mėn. 12 d. TAIKOS SUTARTĮ, kurioje buvo nustaty-tos bendros valstybi-nės sienos.
3. 1926 m. rugsėjo mėn. 28 d. NEPUOLIMO PAKTĄ, kuris buvo pratęstas iki 1945 me-tų galo.
4. 1939 m. spalio mėn. 10 d. Sovietų primestą SAVITARPINĖS PA-GALBOS PAKTĄ.

Visoms minėtoms sutar-tims pilnai tebegaliojant, 1940 m. birželio mėn. 15 d. Sovietų Sąjungos karinės pajėgos užgrobė Lietuvos teritoriją ir už dviejų die-nų pakartoję tą patį užpuo-limą prieš Latvijos ir Es-tijos Respublikas.

Sekant šiam neišprovo-kuotam užpuolimui, Sovie-tų Sąjunga jėga įjungė tris Pabaltijo valstybes į savo imperiją ir griebėsi prie-spaudos, persekiojimų bei fizinio šių tautų sunaikini-mo, masinėmis žudynėmis ir trėmimais į Sibiro taigas. Įvairių šaltinių teigimu, šių aukų skaičius prašoka vieną milijoną.

1940 m. liepos mėn. 23 d. Jungtinės Amerikos Vals-tybės pasmerkė šį Pabalti-jo valstybių užgrobimą, ir visos Vyriausybės nuo Pre-zidento Roosevelto iki Johnsono atsisakė pripažinti Pabaltijo valstybių įjun-gimą į Sovietų Sąjungą.

Dabartinio, pirmą kartą jų istorijoje vykstančio, daugelio buvusių Vakarų kolonijų klimo į naujas valstybines nepriklausomy-bes akivaizdoje, Lietuva, kurios karalija gyvavo net 13-tame amžiuje, drauge su Latvija ir Estija, tebeneša komunistinio kolonializmo jungą.

Remiantis čia išdėstytais faktais, mes:

Kviečiame visus geros va-lios amerikiečius į talką pa-dėti užbaigti šią 25 metus Sovietų užtęstą Pabaltijo valstybių okupaciją.

Raginame Vyriausybę iš-kelti šį neteisėtą Pabaltijo valstybių užgrobimą Jung-tinėse Tautose ir kitais bū-dais reikalauti Sovietų ka-rinių pajėgų pašalinimo iš Lietuvos, Latvijos ir Esti-jos.

Reikalaujame greito ko-munistinio kolonializmo ga-lo Azijoje, Europoje ir Va-karų Pusrutulyje.

Lietuvių Tautybės JAV piliečių vardu

Amerikos Lietuvių Tarybos
Clevelando Skyrius
K. Algimantas Pautienis, pirmininkas

74 kongreso nariai prisi-jungė prie šio atsisaukimo. 379 JAV Kongreso nariai sutiko su šio pareiškimo tu-riniu ir 201 parems panašią rezoliuciją abejuose JAV Kongreso Rūmuose.

Dėl turinio griežtumo ir kitais sumetimais, daugelis Kongreso narių nepagėdau-ja, kad jų pavardės būtų viešai skelbiamos.

* EUROPOJE pagarsėjęs Poz-nanės choras koncertuos Clevelande spalio 30 d. 8:30 v.v. Music Hall.

Chorą sudaro 50 berniukų ir 25 suaugę vyrai. Choro istorija siekia 15 šimtmetį ir jo tradi-cijos rodo didelį kultūrinį gyvy-bingumą, kurio nepalaužė nei ka-rai, nei okupacijos.

Perrinkite visų žmonių burmistą!

RALPH S. LOCHER

TAI VYRAS, VIENIJAS VISĄ CLEVELANDĄ — PAŽANGŲ MIESTĄ — TARNAUJANTĮ PRAMONEI — DARBININKIJAI — VISIEMS ŽMONĖMS.

ENDORSEMENTS

DEMOCRATIC PARTY

Cosmopolitan Democratic League
Cleveland AFL-CIO Federation
Cleveland Press * Plain Dealer
West Side News * West Parker
Szabadsag * America * American Home

Cuyahoga County
Democratic Executive Committee

Albert S. Porter, Chm.
Statler Hotel, Cleveland

Sol. I. Grigaliūnaitė

LITHUANIAN VILLAGE, INC., PENKERIŲ METŲ VEIKLAI ATŽYMETI, SPALIO 30 D., ŠEŠTADIENI, RENGIAMAS BANKETAS

Lietuvių salėje su menine programa, kurią iš-pildys jauna solistė Irena Grigaliūnaitė.

Akomponuos Rytas Babickas.

Sveikinimai raštu. Pradžią 7:30 val. lak.

Prityrusios šeimninės paruošta vakarienė. Šokiams gros TYPONES orkestras.

Kvietimai, kuriuos prašoma užsisakyti iš anksto, gaunami: Lietuvių Klube darbo valandomis ir pas direktijos narius.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Vilties Draugijos ir ALT S-gos vykdomas vajas

yra skirtas tam, kad ne tik sustiprintų Dirvą, bet ir daugiau asmenų savo įtaka aktyviai reikštųsi ja leidžiant. Stokime Vilties Draugijon nariais arba didinkime savo įnašus jai.

Komitetas Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti kviečia visas organizacijas dalyvauti Lapkričio 13 d. New Yorke — Madison Square Garden ir eisenoje į Jungtines Tautas SU SAVO VĖLIAVOMIS.

Prašoma būtinai organizaciją užregistruoti iki š. m. lapkričio 3 d. šiuo adresu: Aleksandras Vakselis — 112-09, 95th Ave., Richmond Hill, N. Y. 11419, nurodant organizacijos pavadinimą, adresą ir vėliavų skaičių. KLNA

• Sužinojau, kad jūs šiandien susirinkote gražiam tikslui, todėl ir aš čia atvykau. Pasiskolinau iš kaimyno 60 dol., nes gaunu nedidelę pensiją, šiuo laiku teturėjau 40 dol. Bet žinodamąs gerai, kokiam naudingam tikslui LF tarnauja, aš irgi noriu prie šios gražios grupės prisidėti. Taip pasakė 80 metų amžiaus pensininkas Stasys Ralys, atvykęs į Kenoshos Fondo narių susirinkimą įsirašyti į Lietuvos Fondo narių.

Jei dar nesi nariu, tuoj įsirašyk į LF nariu ir kol dar esi gyvas įamžink savo lietuvių tautos istorijos lapuose. Įsirašydami patiek savo gyvenimo aprašymą ir nuotrauką.

JAUNIMO METŲ ŽENKLAS

PLB Valdyba ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Finansų Komisija išleido specialų lietuvišką ženklėlį (stilizuotą vyty) Jaunimo Metams atžymėti. Ženklelis yra skirtas lipinimui prie automobilių langų ir yra pardavinėjamas po 50 centų. Gautas pajamos skiriamos Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui 1966 birželio 30 — liepos 3. Ženklelio autorius — dail. Telesforas Valius Toronte, Kanadoje. Spausdinimui paruošė dail. Algirdas Muliolis Clevelande, JAV.

• PLB Valdybos pirmininkas Juozas J. Bachunas ir ponis jau grįžo iš Europos, kur lankydamsis rūpinosi Jaunimo Metų ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso reikalais. Jo pranešimu daug lietuvių jaunimo iš Europos atvyks 1966 metais į JAV ir dalyvaus Jaunimo Kongrese Chicagoje birželio 30 — liepos 3.

• Vytautas Kamantas, PLB Valdybos vicepirmininkas, spalio 23 dalyvavo ALTo suvažiavime Chicagoje, kur PLB Valdybos vardu pasveikino ALTą jo 25-rių metų veiklos sukakties proga. ALTas buvo prašytas pritarti paskelbtų Jaunimo Metų programai. Ypatingai prašyta itraukti jaunimą į Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimą Vasario 16 proga rengimą ir pravedimą. Siūlyta kviešti kalbėtojus jaunosios kartos žmones. Visi ALTo nariai buvo apdovanojami Jaunimo Metų ženkleliais.

• PLB Valdybos sekretorė Milda Lenkauskienė ir vicepirmininkas Vytautas Kamantas spalio 23-24 dienomis lankėsi Chicagoje, kur dalyvavo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komiteto posėdyje. Taip pat turėjo pasikalbėjimus su JAV LB CV pirm. J. Jasaičiu, Lietuvių Fondo pirm. dr. A. Razma, Kanados LB Krašto Valdybos nare jaunimui Giedre Rinkūnaite, JAV LB CV nariu jaunimui Vaclovu Kleiza, PLJK Komiteto pirm. Algiiu Zapracku, ir kitais asmenimis. Tartasi Jaunimo Kongreso reikalais.

NEW YORK

• Vytauto Strolis vadovaujamas Brooklyno Operetės Choras vienbalsiai remia ir prisideda prie lapkričio 13 dienos manifestacijos New Yorke. Choras taip pat aktyviai dalyvavo pereiną pavasarį Washingtone įvykusiose lietuvių de-

PASITRAUKĖ ALT PIRM. L. ŠIMUTIS

Chicagoje, Sherman viešbutyje, spalio 23 ir 24 d. įvyko metinis ALT suvažiavimas, kurio metu ilgametis pirm. L. Šimutis pareiškė atsistatydinąs iš pirminko pareigų.

Suvažiavime jis padarė platų pranešimą apie ALT praeitį kadencijoje atliktus darbus. Pranešimus padarė J. Talalas finansų komisijos vardu, o inž. Eug. Bartkus informavo apie informacinio leidinio anglų kalba išleidimo stovį.

Pranešimai buvo priimti ir patvirtinti.

Suvažiavime daugiausia diskusijų sukėlė įstatų pakeitimo projektai.

Atsistatydinęs pirm. L. Šimutis savo pranešimą baigė žiais žodžiais:

"Šiame 25-tame ALT suvažiavime atsisveikinu, kaip šios garbingos organizacijos pirmininkas, nuoširdžiausiai dėkodamas visiems savo ilgamečiams bendradarbiams ir palinkėdamas jiems geriausių sėkmių ir toliau vieningai ir ryžtingai tęsti šventą Lietuvos išlaisvinimo darbą. Kiek mano laikas ir jėgos leis, aš jiems ir toliau talkinsiu, tik jau kitame tarpsnyje".

monstracijose, dėl to net nukeldami savo metinį koncertą į šį rudenį, kuris įvyks ši šeštadienį, spalio 30 d., 7 val. vak. Apreiškimo salėje Brooklyne.

• Kariuomenės šventės minėjimas įvyks lapkričio 20 d., 7 val. vak. Apreiškimo parapijos salėje. Dienotvarkėje numatyta filmas iš Lietuvos kariuomenės vystymosi su paaiškinimais. Technišką paruošimą visų paveikslų atliko inž. Jurgis Zabielskis naudodamas "Kario" redakcijos archyvą.

Meninę dalį išpildys New Yorko vyrų choras, vadovaujamas V. Baltrušaičio. Jaunimo deklamacijos.

Po programos vaizės ir šokiai. Šokiams gros A. Starolio orkestras. Šokių metu bus galima laimėti skulptūrą.

Lapkričio mėn. 21 d. (sekmadienį), 11 val. ryto Apreiškimo bažnyčioje bus šv. Mišios už žuvusius Lietuvos karius.

• Dr. Bronius Vaškėlis, rusų literatūros profesorius Lafayette kolegijoje, lapkričio 5 dieną kalbės New Yorke. Jo paskaita — "Lietuva iš toli ir arti" — bus viena iš ciklo, pavadinto "Veidu į Lietuvą".

Vakaras įvyks Carnegie Endowment patalpose (345 E. 46th St., Manhattan), pradžioje 8 val. Santarašvieša kviečia visus, kurie domisi.

NEW HAVEN

* L.K.M. S-gos 33 kuopa spalio 12 d. susirinkime nutarė remti lapkr. 13 d. žygį asmeninėmis aukomis, kuopos auka \$10,00 ir pačių dalyvavimu.

L.M.A.K.F. vietos klubas, taip pat paskyrė \$10,00 auką. Narės 17 dienos susirinkime sudėjo virš 40 dol.

* LITUANISTINĖS MOKYKLOS mokiniai parašė laišką Vietnamie kariaujantiems kariais prieš komunistus, išreiškėdami savo pagarbą ir padėką.

* KALĖDŲ EGLUTĖ lituanistinės mokyklos mokiniams nutarta suruošti sausio 9 d. 3 v. p.p. parapijos salėje.

* LB NEW HAVENO apylinkė ruošia Naujų Metų sutikimą. Kaip ir praėjusieji šis pobūvio pelnas skiriamas aukštąjį mokslo pradedančiųjų stipendijoms. Beto, LB apylinkė išlaiko lituanistinę mokyklą ir remia taut. šokių grupę. Maloniai kviečiami visi vietos ir apylinkių lietuviai pobūvyje dalyvauti. (al)

LMKF Philadelphijos klubo suruošame literatūros ir muzikos vakare spalio 16 d. Juzė Augaitytė dėkoja programos išpildytojams.

CHICAGOS BIRUTININKĖS PAMINĖJO DVIGUBĄ SUKAKTĮ

Sukaktį banga šiemet užplūdo mūsų kultūrinį gyvenimą. Sukaktys yra minimos ne tam, kad užkonservuoti praeitį, bet kad ją pagerbt, patikrinti dabarties veiklą ir pastatyti veiklos gaires atečiai. Šios paskirties sukaktį atžymėjo ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštienės Birutės Karių Šeimų Moterų draugija, jos centrinis Chicago skyrius.

LDK Birutės draugija paminėjo dvigubą sukaktį: įsikūrimo keturiasdešimt metų ir atsikūrimo treptyje 15 metų. Minėjimas įvyko spalio 17 d. Jaunimo Centro rūmuose. Sukaktis buvo atžymėta iškilmingai, gausiai Chicago visuomenel dalyvaujanč. Mišias atliko ir atitinkamą pamokslą pasakė tėvas J. Kubilius, solo giedojo sol. Genovaitė Peškenė, akompanavo muz. M. Motekaitis.

-- Mes, motinos, seserys ir dukros aukojame savo brangiausius asmenis ant Tėvynės aukuro, kad šviesesnė būtų ateitis, -- kad būtų užtikrinta laisvė mūsų vaikams. -- Pasakė skyriaus pirmininkė M. Babickienė, prie paminklo žuvusiems už Lietuvos laisvę.

Birutininkės, gausių svečių supamos, pagerbė žuvusius už Lietuvos laisvę, padėjo vainiką prie paminklo ir žuvusių atminimui sugiedojo Marijos giesmę. Skyriaus pirmininkė savo kalboje pasakė šiuos įsidėmėtinus sakinius: "Lietuvės motinos išlietos skausmo ašaros teneužgesina aukų ugnelės, bet dar karščiau žiebia Tėvynės meilę ir laisvės troškimą širdyje ir pavergtai Tėvynei iškelia laisvės vėliavą".

LDK Birutės draugija tvirtai žengia Lietuvos keliu. Draugija išseivijoje yra, pilna žodžio prasme, tautinės kultūros talkininkė ir savo brolių, sesių vargo mažintoja, ašarų šiuosytoja, tai pasakė pačios birutininkės ir šitą pastebėjo sveikintojai svečiai, šventės dalyviai. Visi birutininkės sveikinusieji nuoširdžiai pasidžiaugė jų nuopelnais ir palinkėjo dar ilgas metus nepavargti ir toliau puoselėti tautinę kultūrą ir mažinti vargą nelaimėn patekusiu brolių ir sesių.

Sukakties proga birutininkės sveikino žodžiu: L. Karių Ramovė, Centro valdybos pirmininkas, gener. Dirmantas, L. Karių Savanorių dr. ja. -- Tamulis, Šaulių centro vald. pirm. -- Valatkaitis, L.K. Ramovė, Chicago skyriaus pirm. -- A. Juškevičius, dail. Varnas, istorikė V. Sruogienė.

S. Ožellenė, viena iš šios draugijos kūrėjų ir atkūrėjų, išseivijoje, ilgametė centrinio skyriaus pirmininkė, atvertė draugijos keturiasdešimties metų veiklos knygą ir su dideliu visuomenininkės įgudimu ir kalbėtojos talentu pravertė jos lapus, -- patiekė draugijos nueito kelio apžvalgą: nuo draugijos įsikūrimo iki dabarties.

Draugija buvo įkurta prieš keturiasdešimt metų, Kaune -- 1922 m. gruodžio mėn. 22., generolo Nagevičiaus paskaitinimu. Pradžioje buvo sudarytas komitetas iš dvylikos asmenų, jų daugumą sudarė gydytojų žmonos, jų pas-

kirtis buvo talkinti karius užfrontėje ir teikti pagalbą sužeistiesiems. Gyvenimo vyksmui pastatius plataus masto uždavinį komitetui, jis skubiai sutvėrė organizaciją, kuri apjungė karių moteris: žmonas, motinas ir dukras, Karui pasibaigus, birutininkės savo veiklą pasuko tautinės kultūros kryptimi: į gyvenimą nešė tautines tradicijas, steigė vaikų darželius, rengė vaidinimus karius ir t.t. Įsteigė ir pravedė samaritičių kursus Kaune. Organizavo pastatyti L.D. Kunigaikštienės Birutės paminklą Palangoje, jau buvo padarytas ir projektas, bet karo audra viską palaikė. Prisidėjo prie Lietuvos valstybės paskelbto ginklų vėjus, kuriam suteikė keliasdešimt tūkstančių litų. Kalbėtoja, ponis S. Ožellenė išvardino visas buvusias draugijos centro valdybos pirmininkes, o taip pat ir atkurto centrinio skyriaus pirmininkes. Tenka pastebėti, jog ponis S. Ožellenė, kaip Lietuvoje, taip ir išseivijoje buvo viena iš aktyviausių birutininkių, -- daugiausia pirmininkės pareigose.

Istorikė V. Sruogienė po oficialiosios dalies, patiekė trumpą bet turiningą ir prasmingą paskaitėlę: ji pristatė ir aptarė lietuvių moterį nepr. Lietuvoje ir

išseivijoje. Paskaitininkė pristatė lietuvių moterį ir sunkiausiose gyvenimo sąlygose pajėgiančią: ryžtis, siekti ir laimėti, tvirtą principuose, ištvermingą gyvenimo kovoj. Savo teigimui įrodyti paskaitininkė pateikė keletą šviesių gyvenimo pavyzdžių.

Minėjimo užbaigė visi suglebojo Lietuvos himną. Šventės dalyviai, birutininkių pakviesti prie vaišių stalo, dar ilgai dalinosi praeities įspūdžiais ir kedenos dabarties kultūrinės temas.

Z.J.

DETROIT

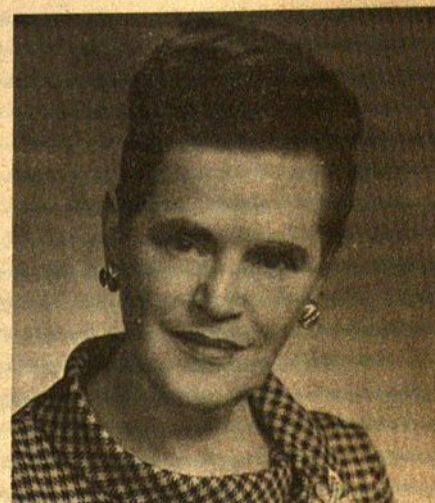
VAKARAS SKIRTAS LAPKRIČIO 13 ŽYGIUI

Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti žygis į Jungtines Tautas lapkričio 13 d. Detroite labai šiltai remiamas lietuvių visuomenės. Aktorė ir režisierė Z. Ariauskaitė-Mikšienė žgiui paremti, lapkričio 6 d. stato rašytojo Vytauto Alanto naują veiklą "Žmonos portretas".

Detroito šauliai, komiteto paprašyti rengia bufetą. Vyr. šeimininkė Stasė Pranienienė sako, kad bufetas bus sudarytas tik iš aukų, tad reikia tikėtis gražaus pelno.

PERRINKIT PERRINKIT KETURIS AKTYVIUS MIESTO TARYBOS NARIUS

Kurie nuolat dirbo ir kovojo už savo piliečius.

Mary V. Beck No. 27

Thomas L. Poindexter No. 35

William G. Rogell No. 37

Anthony J. Wierzbicki No. 41

Rinkimai lapkričio 2

Skelbimas aukotas draugu

Mylimai Mamytei

A + A

URSULEI MATUSEVIČIENEI (SKINKYTEI)

spalio 18 d. Lietuvoje mirus, liūdinčiam Jos sūnui — mūsų pusbroliui dipl. inž. JUOZUI MATUSEVIČIUI ir šeimai reiškiamė giliausią užuojautą

Albina Krulikaitė-Strimavičienė
Emilija Krulikaitė-Vaišnienė
Kazys Krulikas ir šeimos

Mieliems bičiuliams VLADUI ir RIMUI GILIAMS, Jų mylimam tėvui

JUOZUI GILIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartų liūdi

J. F. Belzinskai
H. I. Belzinskai
K. I. Starinskai